

Jungshoved

Nr. 4 2024 - 20. årgang

Indhold	Redaktionen
<p>Forord ..... 3</p> <p>Løst og fast..... 4</p> <p>Føen på langfart ..... 6</p> <p>Traveture..... 7</p> <p>Grøn energi..... 8</p> <p>Nyt fra Egnshuset..... 10</p> <p>Spiseklubben ..... 12</p> <p>Foreninger på Jungshoved ..... 15</p> <p>Et sted på Jungshoved..... 22</p> <p>Halloween på havnen ..... 24</p> <p>Pensionistforeningen ..... 26</p> <p>Vejrabatter med natur ..... 28</p> <p>Derfor Jungshoved..... 30</p> <p>Fugle på Jungshoved..... 34</p> <p>Præsidentvalg i USA..... 36</p> <p>Efterord om Niels ..... 40</p> <p>Sofie Hviid Vinther..... 44</p> <p>Kirke og menighedsråd ..... 51</p> <p>Naturprojekt ved Kirken..... 54</p> <p>Præsentation af menighedsrådet ..... 63</p> <p>Den nye messehagel..... 66</p> <p>Kirken praktiske oplysninger ..... 68</p> <p>Gudstjenester ..... 71</p> <p>Jungshoved kalender ..... 72</p>	<p>Knud Jacobsen, ansvarshavende Tlf.: 22 21 55 25 E-mail: knudjacobsen@gmail.com</p> <p>Hanne Rasmussen Tlf.: 25 11 40 87 E-mail: duevangen@gmail.com</p> <p>Kirsten Thomsen Tlf.: 41 41 43 75 E-mail: kirstenthomsen1@outlook.dk</p> <p>Hanne Lund Tlf.: 26954563 E-mail: hannelund96@gmail.com</p> <p>Mogens Jacobsen</p> <p>Tegninger: Lise Jacobsen</p> <p>Opsætning: Henrik Hansen</p> <p>Forside: Maderne ved Roneklint Lene Christensen</p> <p>Deadline for indlæg til næste nummer: 1.februar 2025</p> <p>Konto: 6140 0004064737</p> <div style="border: 1px solid black; background-color: #f9e79f; padding: 5px; text-align: center;"> <p>Frivillige bidrag til bladet modtages med tak på konto: 6140 0004064737</p> </div>

Synspunkter i bladet står for forfatterens egen regning og deles ikke nødvendigvis af redaktionen. Redaktionen forbeholder sig ret til at bearbejde og forkorte læserindlæg. Læserindlæg skal afleveres inden deadline og kan være skrevet i hånden, på skrivemaskine eller på pc. Billeder til indlæg skal være forsynet med tilladelse fra ophavsrettens indehaver. Billeder skal være i minimum 1 mb opløsning (300dpi)

Bladet udkommer i 700 eksemplarer og omdeles i midten af marts, juni, september og december måned. Bladet uddeles gratis til alle fastboende på Jungshoved inkl. i Lunde-gård og i Skovhuse. Bor du uden for Jungshoved, og vil du gerne have bladet tilsendt, koster det 325kr./ år for de fire numre.

Bladet udgives af Jungshoved Menighedsråd, Jungshoved Lokalråd og Styregruppen for Jungshoved Skole.

© Bladet Jungshoved.

Kalenderen siger, at vi går mod stadig kortere dage. Det sker helt frem til 21.december, hvor vi har årets korteste dag med en dagslængde på 7t.32.min.7sek. Hvert år 22.december sker det forunderlige. Nu bliver dagene igen længere, ganske vist langsomt, og natten bliver tilsvarende kortere, og snart bliver det igen jul. De fleste trækfugle er for længst fløjet sydpå, andre er kommet hertil fra nord, og træer og buske har smidt blade. Det sker år efter år. Når det bliver lyst nok igen, vender alt tilbage. Vejret skifter. Måske har vi haft den første frost og sne. Fra første søndag i advent lyser kirken op og stråler os i møde, når vi vender hjem til Jungshoved. Flere steder på Jungshoved vil vi i det nye år få lejlighed til at mødes- se blot i bagsidekalenderen og kirkekalenderen med de mange tilbud.

Redaktionen ønsker alle bladets læsere en God Jul og et Godt Nytår.

Januar vinker og drager fra landet
Istap glimter som lys fra tag
Fjorden den fryser, så går vi på vandet
Natten bli'r kortere dag for dag
For foråret findes og alt kan ske
når blomsterne vågner i smeltet sne.
Stine Pilgaard "Januar puster sin rastløse vilje."

Kontakt

Jungshoved Lokalforum	Steen Hansen	24 69 98 46
Jungshoved Menighedsråd	Kirsten Thomsen	41 41 43 75
Styregruppen for Jungshoved Skole	Lise Jacobsen	24 45 31 47
Strandjagtforeningen	Morten Larsen	24 83 97 76
Pensionistforeningen	Jette Madsen	51 51 23 11
Fritidsfiskerforeningen	Bjarne Sørensen	40 22 22 32
Forsamlingshuset	Jens Ottosen	21 74 96 10
Biblioteket, Jungshoved Skole	Lene Gurskov	23 70 83 01
Bladet Jungshoved, omdeling	Poul Reiter	42 45 53 14
Kontakt til lokalpolitiet	Henning Delf Nissen	40 38 39 81

Sognets hjemmeside	jungshovedkirke.dk
Forsamlingshusets hjemmeside	jungshovedforsamlingshus.dk
Jungshoved miljøgruppe	jungshovedmiljoegruppe@gmail.com
Hjemmesideredaktionen e-mail	redaktion@jungshoved.net
Lokalforums hjemmeside	www.jungshoved.net
Lokalforums e-mail:	jungshoved.lokalforum@gmail.com

Delebussen Frøen bestilling:

(Ma-Fr fra kl. 9 og kl. 13) 60 52 78 89 | Frøens administration www.jungshoved.net/delebus | e-mail: froepasser@gmail.com | Eller ring til Henning Delf Nissen 40 38 39 81 eller Jørgen Svendsen 53 80 28 56

LØST OG FAST

Fra Knud Pedersen har vi modtaget dette gamle rim om byerne på Jungshoved. Knud er født i 1937 og opvokset i Bønsvig, men bor nu i Greve.

Smidstrup er en bule.

I Stenstrup er en hule.

Stavreby er den store stad.

I Bønsvig får de ingen mad.

I Fuglsang jager de fuglene ud.

I Roneklint skyder de skud på skud.

I Ambæk tror de alle på Gud.

— ○ —

Fra Jørgen Hein har vi modtaget dette udklip fra Sjællands Tidende. Jørgen mener, at det er omtrent 1 år gammelt, men desværre er det stadig helt aktuelt.

— ○ —

Lørdag 28. september havde 15 deltagere taget imod bladets læsertilbud om en udflugt til Møns Klint og Lise-

lund. Vejret var stille og solen skinne-
de, da turens guide, Helge Bramsen,
modtog os ved hovedtrappen ved
Geocenteret. 7 af deltagerne var an-
kommet med Frøen, og andre havde
transporteret sig selv. Turen startede
med et spændende oplæg fra Helge,
hvor han på en sjov og pædagogisk
måde anskueliggjorde for os, hvor
kort tid vi mennesker har boet på
jorden i forhold til længden på de
forskellige geologiske perioder i jor-
dens historie. Således godt rustet,
med en klar oplevelse af hvordan
Møns Klint var blevet dannet for 70
millioner år siden, begav vi os på en

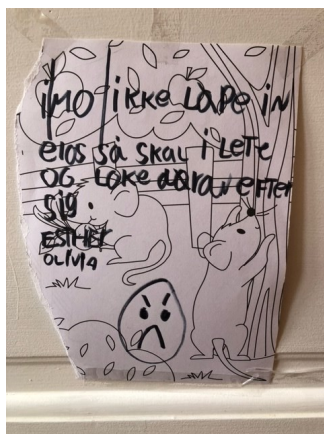

ca. 8 km smuk tur i det kuperede terræn mod Liselund Slot og park. Undervejs fortalte Helge levende, om de ting vi kom forbi. Vel ankommet til Liselund ventede frokosten med den medbragte mad. Efter frokosten bevægede vi os på lidt stive ben rundt i parken til en spændende fortælling om slottet og parkens historie. Da turen var slut var vi alle enige om, at det havde været en vellykket, lærerig og hyggelig dag, som Helge Bramsen havde inviteret os på. Stor Tak til Helge – og også til Andreas, som styrede Frøen sikkert frem og tilbage mellem Jungshoved og Møn. Bladet Jungshoved håber, at vi kan byde læserne på lignende ture i fremtiden.

— o —

Jungshoved skole har haft besøg af flere skoleklasser i denne sommer. På en dør i skolens køkken havde Esther og Olivia skrevet en sød besked til alle, om hvordan man bør færdes på skolen.

Knud Jacobsen

Frøen på langfart

Delebusen Frøen kommer godt omkring, når den har fri fra de daglige ture til Præstø. Nogle skal til møde i Jylland, nogle skal på udflugt til Møns Klint og nogle skal til julemarked i Lübeck og hygger sig på vejen i den 8-personers minibus.

Alle, der er fyldt 25 år og har bopæl eller fast ejendom på Jungshoved, kan nemlig selv booke og køre Frøen, når bussen er ledig aftener og weekender. Og selvom lånet kun koster 3 kr pr km inklusiv brændstof, så støtter man faktisk driften af Frøen, for hver km man låner den.

Man kan læse hvordan på: jungshoved.net/delebus, hvor man også finder telefonnumre til spørgsmål.

Læs bladet online

[www. Jungshoved.net/tidligere](http://www.Jungshoved.net/tidligere)
numre

STØT BLADET

Store som små bidrag modtages med TAK
Konto nummer: 6140 0004064737. Skriv BIDRAG på
indbetalingen.

Bladet kan købes i løssalg i gavlen på Jungshoved Skole, i Jungshoved Kirke og hos Boghandleren Tissot og Koch. Pris 30 kr.

Velkommen på travetur på Jungshoved

Onsdag 29.januar 2025 kl.13.00:

En tur fra Stenstrup gennem Ambæk Kohave Skov

Mødested: Stenstrup Gadekær

Turens længde: Ca. 6 km.

Onsdag 26.februar 2025 kl.13.00:

En tur i det åbne land gennem Stavreby og Over Lyngen

Mødested: Egnshuset Jungshoved Skole

Turens længde: Ca.6,5 km.

Onsdag 26.marts 2025 kl.13.00:

En tur fra Roneklint forbi søer og langs stranden

Mødested: Ved infoskabet hvor Kohavevej, Batterivej og Roneklintvej mødes

Turens længde: Ca.5 km

Onsdag 9.april 2025 kl.13.00:

En tur i Bønsvighoved Skov, anemonetur.

Mødested: Bønsvigvej 31

Turens længde: Ca. 5 km

Kom med på tur i dit lokalområde, mød andre beboere, lær nye steder at kende, få en hyggelig snak, mens du går. Alle er velkomne.

På gensyn og venlig hilsen Jungshoved Lokalforums turudvalg, *Marianne, Bent, Torben og Lise*

Rubrik: Lad os deles om den grønne energi !

På halvøen Jungshoved er der tradition for samarbejde og nye løsninger - som etablering af Folkeparken, drift af delebilen "Frøen" og overtagelse af den gamle skole, som nu er et meget benyttet aktivitetshus.

Nu mener en arbejdsgruppe under Jungshoved Lokalforum, at vi også bør tage ejerskab til elforsyningen på halvøen og gøre den så grøn som muligt til gavn for klimaet og for borgerne pengepung.

I praksis kan det ske ved at etablere et lokalt energi-fællesskab, hvor vi sammen kommer til at eje og drive både nye og gamle vedvarende energianlæg på Jungshoved. Strømmen herfra bruger vi i vore egne husholdninger, i varmepumperne, i elbilerne med mere.

Og alle på halvøen Jungshoved kan være med; både private borgere, små virksomheder og institutioner - og ejere af de mange fritidshuse, som også findes på halvøen.

Etablering af et lokalt energifællesskab er en lidt kompliceret affære, så derfor havde vi inviteret en repræsentant fra Sydstevn's Energifællesskab til vores dialog/borgermøde

den 9. september i Egnshuset for at gøre os klogere på deres erfaringer med processen.

Og heldigvis havde næsten 70 personer besluttet sig for at møde op i Egnshuset og høre Sten Mortensen, daglig leder i Sydstevn's Energifællesskab, fortælle, hvordan de har grebet opgaven an dér.

Energifællesskabet på Sydstevn's omfatter 11 byer med i alt 1.917 husholdninger, og planen er dels at etablere et antal varmeselskaber med fælles jordvarme og termo-net, og dels at opføre vindmøller og solceller og dele strømmen derfra. Og man er faktisk allerede så småt begyndt at købe strøm fra private solcelle- og vindmølle-ejere i området og sælge det videre til de - foreløbig - 119 andelshavere i Energifællesskabet. Dog mangler man at finde ud af til hvilken pris.

Sydstevn's har været gode til at indsamle fonds-midler og kan derfor aflønne professionelle rådgivere til at hjælpe dem med at regne den rigtige pris ud.

Man kan læse hele referatet af mødet her: <https://jungshoved.net/velbesoegt-borgermoede-gav-god-appetit-paa-at-dele-energien/> Og her kan man også skrive sig op til at få direkte besked, når vi i arbejdsgruppen har nyt om processen.

Her på Jungshoved er vi - ifølge Vordingborg Kommune - 1.007 fastboende, fordelt på 506 adresser/husstande, hvilket altså svarer til en fjerdedel af Sydstevnens område. Hertil kommer så fritidshusene.

For at give os en fornemmelse af, hvor meget sol og vind der skal til for at forsyne vores område, anslog civilingeniør Ulrik Jørgensen på borgermødet, at vi nok skal etablere én større vindmølle på 2 MW - eller flere små - og 1,5 MW solceller, som vil fylde et areal på 7.500 kvadratmeter, hvis det er markanlæg. Det svarer til arealet af knap syv sommerhusgrunde.

Det skal understreges, at disse tal er et meget løst overslag, og derfor bliver vores første opgave i arbejdsgruppen også at få kortlagt el-forbrug og produktion af grøn strøm her på Jungshoved og ud fra dét finde ud af, hvordan et lokalt energifællesskab på Jungshoved skal strikkes sammen samt ikke mindst hvordan økonomien bliver i dette.

Det er ikke et arbejde, vi selv kan udføre, så derfor har vi ansøgt om midler til at aflønne en rådgiver. Vi har søgt midler fra LAG (EUs landdistriktpulje), som HAR sagt ja til at støtte os - og fra landdistriktsmidlerne, som vi får besked fra i december.

I arbejdsgruppen kigger vi også på at etablere en såkaldt ambassadørordning, som vi har tyvstjålet fra Sydstevnens-folkene. Her klædes en eller flere personer i hver landsby på til at kunne informere i lokalmiljøet om, hvad energifællesskaber egentlig er for noget og hvilke fordele, der er i sådan et projekt.

Etablering af lokale energifællesskaber er oprindeligt et EU-initiativ, og gennem de seneste par år er 10-15 borgergrupper rundt om i Danmark gået igang med at etablere lokale energifællesskaber.

Sanne Wittrup Petersen

Læs bladet online

[www.jungshoved.net/
tidligere-numre/](http://www.jungshoved.net/tidligere-numre/)

27. september mistede vi vores vicevært gennem 33 år, Niels Holger Wermuth. Niels Holger boede i lejligheden i vest og sørgede for, at vi kom til et åbent, rent og varmt hus og låste, når alle var gået hjem kl.22.00. Desuden hjalp han vores lejere i sommerperioden og i weekender. Han havde en god relation til alle brugere og lejere og vil blive savnet af os alle, men ikke mindst af familien og Søs. Vi sender jer de bedste tanker.

Nu har vi så en ny situation i skolen. Mens Niels Holger var syg, klarede vi os ved frivillig hjælp fint igennem sommerens udlejninger. 1.oktober startede ny vintersæson, og der er masser af liv i det gamle hus. Nye aktiviteter er kommet til, og det er rigtig dejligt, at der hele tiden er udvikling.

Vi holdt arbejdsdag 30.9 med stor tilslutning, og hele skolen og udearealerne blev så fine. TUSIND TAK!

Styregruppen holdt et ekstraordinært møde d. 8. oktober. Her blev alle viceværtsopgaver indtil videre fordelt mellem styregruppens medlemmer. Det gik meget nemt, og tak fordi I frivillige altid stiller op. Så alt skulle gerne fungere, som det plejer med hjælp fra alle brugere - vi opfordrer til, at alle husker at rydde op, feje, tørre borde af og tømme skraldespand før man går. Det ser ud til at fungere fint. Tak for det. Den grundige rengøring klares af vores rengøringsselskab mandage i lige uger. Alle radiatorer har fået en lille seddel, hvor der står, hvad radiatoren skal stå på, når man forlader lokalet. Efter råd fra sagkyndig styrer vi indtil videre varmen således.

Når familien har tømt lejligheden, og vi har fået den istandsat, har vi flg. prioriteter:

Vi vil gerne leje ud til en lejer, der vil overtage alle eller nogle af viceværtsopgaverne mod betaling. Hvis dette ikke lader sig gøre, vil vi leje ud uden viceværtsopgaver. Skolen har desværre ikke råd til at inddrage boligen til nye aktiviteter, selvom der er mange gode ideer.

Hvordan vælges ny lejer? Interesserede kan henvende sig til Lise Jacobsen 24 45 31 47, og når feltet er afsøgt, vil vi indkalde til samtale. Udlejningen sker i samarbejde med Vordingborg Kommune, som jo ejer huset.

Lige nu nyder vi efteråret og gensynet med de mange aktive brugere, snart er der julemarked i gymnastiksalen, julefest for børn og voksne, juleafslutning på diverse hold mm., og alle ønskes en glædelig jul og et godt nytår. Skolen er lukket mellem jul og nytår fra d. 23.12 og åbner igen d.2.januar. På gensyn.

Pva skolens styregruppe, Lise.

SYNG SAMMEN AFTENER

Kan du lide at synge sammen med andre?

Så kom op på første sal i Jungshoved Skole og vær med.

Vi synger lystige viser, højskolesange, salmer, nye viser, årstidssange m.m.

Mogens Jacobsen og Bo Pagh spiller til. Efter jul synger vi:

Tirsdage: 7.1, 4.2, 4.3 kl.19.00-21.00

Der serveres kaffe/te og kage i pausen. Pris 25 kr.

På gensyn, alle er velkomne.

Med venlig hilsen Jungshoved Skole, Jungshovedvej 46.

Spiseklubben på Jungshoved Skole

I januar 2007 bød Kurt Andersen og undertegnede for første gang ind til spising i den åbne spiseklub på skolen.

Vi var rigtigt spændte på, om folk på Jungshoved ville tage godt imod det nye tiltag. Kurt har senere fortalt, at han ikke troede på ideen med en spiseklub, men blev senere glædeligt overrasket over succesen.

Den første gang var vi begge rundt til flere for at spørge dem, om de havde lyst til at deltage i en fællesspising. Jeg husker, at der kom omkring 25 gæster i alle aldre. Den første menu var forloren hare med sovs, kartofler og salat. Det var Kurt, der stod for maden, mens jeg lavede salaten og dækkede op til gæsterne. Senere kom Mogens Jacobsen til med musik og sang. Næste tiltag var, at Merete Larsen meldte sig klar til at stå for desserter og Janne Eskildsen tilbød at stå for duge og bordpynt. I mange år mødte Ejnar Gertsen op og hjalp med at stille borde og stole op til spisningen. I flere sæsoner har vi haft glæde af at have besøg af gæstekokke, som har kræset om gæsterne med spændende retter. Interessen for at deltage i spisningen er vokset år for år. På et tidspunkt var vi så overmodige at tage imod op til 52 gæster, som vi pressede ind i lokalet ved siden af køkkenet. Coronaen stoppede for en tid fællesspisningen, og da vi vendte tilbage, reducerede vi deltagerantallet til 35. Det gav mere luft og var også mere overskueligt. Efter at Kurt nu har stået for madlavningen i 17 sæsoner, har han desværre set sig nødsaget til at stoppe, da han med sin kæreste er flyttet til Dianalund. Vi skylder ham alle stor tak for hans store indsats og for de mange gode måltider, han har budt på. Omkring 100 måltider er det blevet til, og mere 200 gæster fra og omkring Jungshoved har deltaget gennem de 17 år. Til spisningen 24.10. fortalte Merete og jeg om spiseklubbens nye situation, nu da Kurt har meldt fra. Merete og jeg vil gerne fortsætte som hidtil, og 6 af aftenens gæster meldte sig klar til at være med til at deltage med madlavningen i fremtiden, og 2 påtog sig praktiske opgaver. Stor tak til jer. Der vil stadig være brug for flere hænder til at afløse og også gode ideer, så hold jer ikke tilbage.

De næste gange i spiseklubben er: 30.1., 27.2. og 27.3.- alle dage kl. 18.00. 30.1 vil Connie, Dorte, Mariane, Søs og Jette stille op, 27.2. vender vegetarspiseholdet tilbage og 27.3. har Judy og Steen meldt sig på banen.

Prisen er fortsat 100 kr. for voksne og 50 kr. for børn pr. gang.

Tilmelding nødvendig til Knud Jacobsen tlf. 22 21 55 25
el.knudjacobsen@gmail.com

Syholdet.

Syholdet, onsdag eftermiddag, har i år syet frakker. Undertegnede havde en dag en frakke på, som faldt i alles smag, og da man stadig kunne få stoffet i Roskilde, blev der arrangeret en tur ind til storbyen. Kassedamen spurgte, om det var venindefrakker, så det er de døbt nu :-)

Det gik hele vinteren med, men resultatet blev så godt.

Hvad skulle vi så sy? Indtil frakkeprojektet har vi ikke haft fællesprojekter, så....hva' nu ?

Flere fra holdet mente, at Prag var oplagt. Så efter en del søgen, nedstemning af forslag mm, endte vi med en bustur til Prag. Spændende by, og vi havnede i en mega stor stofbutik, hvor de ikke talte engelsk. Så blev chefen, som viste sig at være dansk, hentet. Han var vældig imponeret over, at vi havde fundet frem til ham, så vi endte med at blive vist rundt i hele firmaet, som var i mange bygninger.

Oven i hatten, fik vi set en del af byen, gået en masse km og hygget gevaldigt.

Hanne Hansen

Poppel alleen på Skovvangsvej fra en gang i 70'erne, Foto. Henrik Hansen ©

Ny serie om foreninger gennem tiderne på Jungshoved

Af Kirsten Thomsen

Danmark er et foreningsland.

Grundloven af 1849 gav forsamlingsfrihed for alle, og mellem 1860 og 1900 blev der grundlagt så mange foreninger, at perioden senere er blevet kaldt "foreningstiden".

På landet var der tradition for at løse praktiske opgaver i fællesskab, f.eks. via et bylav. Det nye ved foreningerne var, at alle frivilligt kunne slutte sig sammen om interesser af faglig, politisk, økonomisk eller selskabelig art. Mange foreninger opstod i protest mod den bestående samfundsorden, eller som opposition til andre foreninger. At danne foreninger blev den gængse måde at løse opgaver på inden for økonomi, politik og kulturliv. For mange blev det en del af hverdagen at afholde møder, føre forhandlinger og skrive protokol. De fleste sogne fik et forsamlingshus, som dannede ramme om generalforsamlinger, politiske og religiøse møder, familiefester, foredrag, gymnastik, foreningsballer, dilettant og ungdomsarbejde. I denne periode blev der på landet bygget omkring 1.600 forsamlingshuse og 900 missionshuse, afholdsloger, husflidsskoler m.m. Jungshoved forsamlingshus blev bygget 1887. På husets første generalforsamling 22.10.1887 blev der vedtaget 14 lovparagraffer, der stadig ses hængende på væggen i den lille sal.

Efter 2. verdenskrig er mange foreninger blevet dannet i by og på land; lokale kulturbærende foreninger, hvor fællesskabet udledes, og hvor den enkelte forbinder sig til det større samfund. Fra et politisk samfundsperspektiv er der en sammenhæng mellem et rigt foreningsliv og et stabilt demokrati. Borgerne får gennem deres deltagelse i foreninger større tillid til hinanden og har lettere ved at indgå i et forpligtende samarbejde – de genererer så at sige social kapital. Gennem foreninger sker der også en demokratisk dannelse af individet, idet man lærer at indgå i fællesskab med mennesker, der er forskellige fra én selv, og man lærer at interessere sig for andet end det, der kun lige angår én selv.

I dag fødes man ikke ind i bestemte foreningsfællesskaber – man vælger selv. Foreningernes organisation har fra 1800-tallet været formel demokratisk, hvor ledelsen vælges af medlemmerne. Der er en formand, en bestyrelse, en årlig generalforsamling og vedtægter. I dag er det ofte en betingelse for offentlig støtte, at en forening har vedtægter, hvoraf det fremgår, at ledelsen er udpeget af medlemmerne. Men måske er vi i dag på vej væk fra en foreningsstruktur med stive formelle regler til en mere netværksorienteret model. Forskellen mellem en forening og et netværk kan være ganske lille. Måske handler

denne udvikling om indflydelsesmuligheder, om formel, uformel og faktisk indflydelse. Foreninger med stive organisationsformer er ikke særlig godt gearret til de udfordringer, netværkssamfundet stiller om viden udveksling med omverdenen, f.eks. de kommunale myndigheder samt med tværgående samarbejde med andre foreninger.

Vi vil med denne nye serie i dette nummer fortælle om sygekasseforeningen på Jungshoved set i lyset af sygekasseforeninger generelt. Senere følger andre foreninger.

Sygekasseforeninger

Den første spire til sygeforsikring var de tvungne sygekasseforeninger, som var knyttet til svendene i de forskellige håndværkerlaug. Bagerlaugets tvangskasse i København var den ældste og blev dannet i 1403. Disse tvangskasser eksisterede i 400 år, for fra 1861 skulle de bestående tvangsygekasser overgå til at være frivillige sygekasser. Men først efter krigen i 1864 kom der skub i udviklingen, godt hjulpet på vej af kommunerne, der godt kunne se sygekassernes værdi og derfor ydede direkte tilskud.

Med Grundloven i 1849 blev alle danskere sikret ret til offentlig hjælp, hvis de ikke kunne forsørge sig selv. At være nødt til at modtage hjælp fra det offentlige blev dog anset som noget nedværdigende. Det var også

længe forbundet med tab af rettigheder, som fx retten til at gifte sig eller til at stemme.

Fra begyndelsen af 1890'erne kom en række nye love for fattige og gamle, og der blev for første gang givet statslig støtte til lægebesøg, jordemoder og begravelse. Man fik også gennemført, at 'værdigt trængende' over 60 år, der aldrig havde fået fattighjælp, fik ret til understøttelse uden at miste deres stemmeret. På andre områder var der dog tale om forsikringsordninger, og den enkelte skulle selv bidrage, mens det offentlige ydede tilskud. I 1892 blev der således vedtaget en sygekasselov, hvor borgeren frivilligt kunne melde sig ind i en sygekasseforening og betale kontingent og dermed sikre sig hjælp under sygdom.

I medfør af loven gav staten tilskud til statsanerkendte sygekasser, som så sørgede for fri lægehjælp, sygehusbehandling og dagpenge til de medlemmer, hvis indtægt lå under en bestemt grænse. En særlig sygekasseinspektør førte kontrol med kasserne. I medfør af en ny lov fra 1915 fastlagde man nærmere regler for den såkaldte sygekassegrænse, dvs. de indtægts- og formueforhold, der var betingelsen for at kunne modtage hjælp fra sygekassen (bl.a. for at undgå misbrug af sygekasserne). Med loven i 1915 fik kvinder, som var medlem af en sygekasse, i øvrigt også ret til 10 dages dagpenge under barsel.

	5. Nov. 1925 <i>rec.</i>	1. Febr. 1921 <i>rec.</i>	1. Febr. 1916 <i>rec.</i>	1. Febr. 1860 <i>rec.</i>
Præstø Amt				
Næstved Købstad <i>ville</i>	11 077	10 091	9 812	3 647
Præstø — <i>id.</i>	1 539	1 470	1 463	1 298
Steges — <i>id.</i>	2 363	2 231	2 186	1 932
Storeheddinge — <i>id.</i>	2 450	2 272	2 154	1 291
Vordingborg — <i>id.</i>	5 432	5 184	5 685	1 780
Landdistrikt. <i>comm. rur.</i>	96 394	93 577	92 687	79 625
Herunder <i>dont</i> :				
Forstæder til:				
Køge: Køge Landdistrikt . .	509	—	—	—
Næstved ⁸ { Ny Aaderup . . .	—	366	391	—
{ Del af Sandstræde	313	210	189	—
Steges: Lendemark	1 059	941	914	—
Storeheddinge: Bjælkerup. .	256	260	262	—
Vording- { Marienberg m. v.	1 088	996	1 006	—
{ Masnedø	190	176	145	—
borg { Nyraad	163	159	140	—
Stationsbyer o. l.:				
Fakse By	1 741	1 781	1 449	—
Fakse Ladeplads	1 367	1 135	919	—
Glumsø By	699	539	456	—
Karise Stationsby	642	703	652	—
Rødvig Ladeplads	642	401	295	—
I alt Præstø Amt <i>totalt</i> .	119 255	114 825	113 987	89 573

Fra Statistisk Årbog fra perioden 1860 – 1925 kan man se, hvordan befolknings sammensætningen var i Præstø Amt. Jungshoved hører under "Landdistrikt", og som det fremgår af tabellen, boede der i 1925 næsten 100.000 på landet (mod 20.000 i købstæder og stationsbyer), så der var bestemt befolkningsgrundlag for at danne sygekasser på landet.

Hvordan stod det til med landbefolkningens sundhedstilstand? (*Fig1)

lede bl.a. deres udgivelser.

Siden 1840'erne er middellevetiden i Danmark næsten fordoblet, idet den er steget fra 43 år til 79,3 år for mænd og 83,2 år for kvinder (2023). De første halvtreds år af 1900-tallet steg middellevetiden med 17 år, mere end nogensinde før eller siden. Det

skyldes især, at børne- og ungdomsdødeligheden faldt meget. Fra omkring 1910 faldt også dødeligheden på grund af sygdomme, der smitter gennem mad og drikke. Det handlede især om diarré sygdommen kolerine, den lille kolera, som rigtig mange spædbørn døde af. Børn og unge døde af infektionssygdomme som diarré, tuberkulose, difteri og skarlagensfeber. Årene 1900 til 1950 var den

TABEL 17.

Middellevetid. *Vie moyenne.*

Alder åge	Middellevetid ¹ efter Dødelighedserfaringerne <i>vie moyenne basé sur la mortalité</i>											
	Mænd <i>hommes</i>						Kvinder <i>femmes</i>					
	1921— 1925	1916— 1920	1911— 1915	1895— 1900	1860— 1869	1840— 1849	1921— 1925	1916— 1920	1911— 1915	1895— 1900	1860— 1869	1840— 1849
0 Aar <i>ans.</i>	60,3	55,8	56,2	50,2	43,6	40,9	61,9	58,1	59,2	53,2	45,5	43,5
5 - - -	62,8	59,0	60,0	56,7	51,5	50,8	62,9	59,9	61,6	58,4	52,4	51,6
10 - - -	58,4	54,6	55,6	52,8	49,1	47,8	58,4	55,6	57,2	54,7	50,2	49,1
20 - - -	49,4	46,1	46,7	44,5	41,6	40,1	49,3	47,2	48,4	46,7	43,2	41,8
30 - - -	40,8	38,9	38,4	36,8	34,5	33,0	40,8	39,6	40,2	38,9	36,1	34,5
40 - - -	32,1	31,1	30,2	28,9	27,0	25,8	32,3	32,0	32,0	31,2	29,1	27,8
50 - - -	23,7	23,1	22,4	21,5	19,9	19,1	24,1	24,0	24,0	23,4	21,9	20,8
60 - - -	16,0	15,8	15,3	14,7	13,5	13,2	16,5	16,4	16,4	16,0	14,8	14,2
70 - - -	9,8	9,7	9,4	9,0	8,5	8,0	10,0	10,0	9,9	9,8	9,0	8,8
80 - - -	5,2	5,1	5,1	4,9	4,6	—	5,4	5,4	5,3	5,3	5,0	—
90 - - -	2,8	2,8	3,0	2,6	2,7	—	3,0	3,3	2,8	2,6	3,0	—

¹ d. v. s. Gennemsnittet af de Levetider, som opnaas af et Antal jævnaldrende, der uddør efter de for de paagældende Perioder beregnede Overlevelsestavler.

*Fig 1 Et parameter er en registrering af middellevetiden, som det eksempelvis fremgår af denne tabel fra Statistisk Årbog 1926, som har registreret middellevetiden 1840-1925. PS. 1800-tallet og frem til begyndelsen af 1950'erne var det "statistiske fællessprog" fransk. De nationale statistiske bureauer rundt om i verden udvekslede b.l.a. deres udgivelser

periode, hvor børne- og ungdomsdødeligheden faldt allermest. I år 1900 døde 12 % af alle børn før deres første fødselsdag, i 1950 var antallet 2,5 % og i 2022 kun 0,3 %. Det er nok den mest imponerende forandring i menneskers liv i de sidste 200 år, at forældre ikke mere behøver at frygte, at deres små børn vil dø fra dem.

Den spanske syge var en voldsom influenzapandemi, der hærgede det meste af kloden i flere bølger fra 1918 til 1920. Sygdommen rasede i de krigsramte lande, medens den fik et noget mildere forløb i det neutrale Danmark på grund af befolkningens relativt gode sundhedstilstand. Ikke desto mindre døde 15-18.000 danskere af den spanske syge. På verdensplan anslås det, at den spanske syge kostede omkring 50 millioner mennesker livet.

Det var i 20'erne og 30'erne, at bekæmpelsen af tuberkulose fik høj prioritet. Tuberkulosens forekomst blev kortlagt, og betydningen af mælkebåren smitte med kvægtuberkulose blev fastslået, hvilket medvirkede til, at pasteuriseringen af mælk blev indført.

Sygekasseforening på Jungshoved

På Jungshoved blev den første sygekasse stiftet 1.1. 1877, hvor den navnkundige lærer Andersen var medstifter og foreningens første formand. Ved siden af sin lærergerning deltog han i meget foreningsarbejde til fordel for sognet. Ved stiftelsen af sygekassen havde den 226 medlemmer. Lærer Andersen fungerede i over 30 år som formand og regnskabsfører for sygekassen samtidig med, at han var tilsynsværge for Bør-

Jens Andersen

nenes Vel og næstformand for Værgerådet.

Sådan kunne en indmeldesseddelse ud. Denne er fra 1886):

I 1892 vedtog folkettinget Sygekasse-loven, hvor staten anerkendte sygekasser, som opfyldte en række betingelser. Disse statsanerkendte sygekasser kunne så få økonomisk tilskud fra staten.

Sygekasseforeninger på landet kunne kun yde ret begrænset hjælp under sygdom, for det bærende for en sygekasse var udover statstilskuddet medlemskontingentet, og her havde landarbejderne ringe økonomisk evne. En landarbejders gennemsnitlige indtægt i 1871 var 350 kr. om året.

Den årlige gennemsnitlige lægeudgift pr. medlem var i 1906 i landdistrik-

terne 3 kr. 59 øre. Lægerne vandede sig, for de fik kun 4 kr. 16 øre pr år til et medlem med et ubegrænset antal hjemmeværende børn under 15 år. Lægeudgiften slugte således det meste af statstilskuddet og for at dæmme op for dette, indførte mange sygekasseinspektører, at hver gang et medlem ønskede lægehjælp, måtte vedkommende hente en sygeseddel hos et medlem af sygekassens bestyrelse og indfinde sig i lægens konsultation, snarere end at lægen kom hjem til patienten. For at få udleveret sygesedlen, måtte der betales et beløb, der varierede fra 15 - 50 øre, men i særlige tilfælde kunne gå op til 1 kr. Sygekassen betalte kun lægen for de besøg eller de konsultationer, hvor der forelå en sygeseddel. Når medlemmerne således betalte for sygesedler, var idéen, at de ville være mere interesserede i at holde lægeudgiften nede.

Hustruernes ret til sygeunderstøttelse afhang af, om deres mænd have indtegnet dem som medlemmer eller om, hvorvidt selve sygekassen var organiseret sådan, at den gifte mand måtte betale et noget højere kontingent end den ugifte mand. I landdistrikterne var gennemsnitlig $\frac{3}{4}$ af de gifte kvinder noteret som medlemmer, hvilket var en hel del højere end andelen af medforstørgede kvinder i købstæder og København. Kvinder med selvstændige erhverv kunne tegne direkte medlemskab.

Loven af 10. maj 1915 bestemte, at

der skulle udsendes en vejledning om det, man senere kaldte "sygekassegrænsen", dvs. de indtægts- og formueforhold, der var en betingelse for nydende medlemskab af de statsanerkendte sygekasser. Med loven i 1915 fik kvinder, som var medlem af en sygekasse, i øvrigt også ret til 10 dages dagpenge under barsel.

Med Steinckes socialreform i 1933 blev sygekassessystemet integreret i den samlede sociale lovgivning. Ifølge loven blev det nu en forudsætning for at kunne få aldersrente og invaliderente, at man var medlem af en statsanerkendt sygekasse. Det blev obligatorisk for alle, der var ældre end 21 år at søge medlemskab. Det blev i 1960 indført, at også personer, der ikke var

ubemidlede, kunne søge medlemskab. I 1971 vedtog Folketinget en lov om offentlig sygesikring, der med virkning fra 1973 afskaffede de private sygekasser. De blev herefter erstattet med den offentlige sygesikring.

Fortsættelseskasserne kunne derimod fungere videre som private sygeforsikringer. Det er bl.a. på den baggrund, at Sygeforsikringen Danmark blev oprettet.

I takt med at velfærdsstaten overtog de sociale opgaver, forsvandt også en del sociale foreninger. Til gengæld kom der fokus på de foreninger, der organiserer fritiden samt på interesseorganisationer:

Kultur, fritid, idræt, sociale foreninger, humanitære organisationer, fag-

B. Landdistrikterne:

Medlemmets Navn. Her anføres kun de virkelige, betalende Medlemmer, ikke Æresmedlemmer. (Hustruen anføres altsaa kun, hvis hun betaler; hendes Navn sættes da <u>under</u> Mandens Navn i den følgende Rubrik).	Køn (Mand- køn: M.; Kvindel- køn: K).	Fødsels- aar. (Aars- tal).	Gift (G). Ugift (U), Enke- mand eller Enke (E).	Hvornaar optaget i Syge- kassen (Aarstal).	Erhverv. Her anføres, hvilken Levevej eller Livsstilling, Medlemmet har; om han (hun) ejer Hus med Jord eller uden Jord eller en endnu større Ejendom. Ved Hus med Jord angives det, om der holdes Ko. paa Lødden eller ej. Eller om Vedkommende er Fæster, Inderste, Arbejdsmand, Haandværker (Mester, Svend eller Medhjælper), Tyende o. s. v.	I hvor mange Syge- dage har Med- lemmet faaet Hjælp i 1885.	Er Medlemmet desuden i nogen anden Sygekasse end den, der her er Spørgs- maal om, og da hvilken.

Sådan kunne en indmeldesseddél se ud. (Denne er fra 1886):

foreninger, ældreforeninger, partiforeninger, grundejer og beboerforeninger. Dem tager vi fat på i de kommende numre.

Udgiven 1887, København, trykt hos Nielsen & Lydiche,
Nationaløkonomisk Tidsskrift, sygekasselo-
ve 1892, 1907, Bind 3. række, 15 (1907)
Statistisk Årbog 1928, udgivet af Det Statistiske Departement, H.H. Thieles Bogtrykkeri, København

Kilder:

”De danske Sygekasser”, en Oversigt over de danske Sygekassers Antal, Størrelse, Fordeling efter Landsdelene og Medlemsforhold samt en Fremstilling af deres Organisation og Virkemaade,

TABEL 24.

Anmeldte Sygdomstilfælde i Aarene 1921—1926.¹

Cas de maladies déclarés par les médecins (déclaration obligatoire) en 1921—1926

	1926				1925	1924	1923	1922	1921
	København Copenh.	Købst. o. Højsk. v. de pr.	Landdistrikter com. rur.	I alt total					
Kopper <i>Variola</i>	»	»	»	»	»	25	»	»	7
Blodgang <i>Dysenteria</i>	3	1	»	4	3	1	3	2	2
Paradysenteria <i>Paradysenteria</i>	»	4	1	5	16	9	»	»	»
Sovesyge <i>Encephalitis lethargica</i>	8	27	37	72	148	107	87	41	140
Asiatisk Koleræ <i>Cholera asiatica</i>	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Exanthematisk Tyfus <i>Typhus exanthematicus</i>	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Typhoid Feber <i>Febri typhoides</i>	38	95	115	248	344	482	560	477	422
Epid. Hjerne- og Rygmarvsbet. <i>Mening. cerebrosp. ep.</i>	16	42	71	129	139	129	96	84	92
Ondartet Halsyge <i>Diphtheria</i>	2 146	1 363	1 806	5 315	5 097	5 241	5 692	7 929	13 945
Strubehoste <i>Croup</i>	556	646	1 142	2 344	2 757	3 084	3 851	5 109	11 093
Skarlagensfeber <i>Scarlatina</i>	4 305	6 396	7 682	18 443	12 792	33 856	32 166	9 596	5 181
Mæslinger <i>Morbilli</i>	12 254	26 505	33 435	72 194	58 983	73 098	79 648	237 635	20 153
Influenza <i>Influenza</i>	1 132	722	1 339	3 193	3 417	3 307	2 893	3 017	3 186
Langtuberkulose <i>Tuberculosis pulmonum</i>	3 090	8 554	18 755	30 399	20 559	8 443	26 446	22 060	5 037
Faarsyge <i>Angina paretidea</i>	1 778	2 498	1 646	5 922	1 669	3 174	3 941	3 293	7 503
Kighoste <i>Tussis convulsiva</i>	7	10	3	20	32	61	14	28	23
Bårsefeber <i>Febri purpuralis</i>	20	71	155	246	223	240	244	258	329
Rosen <i>Erysipelat.</i>	432	947	1 787	3 166	2 989	2 524	2 743	2 994	3 742
Stivkrampe hos Nyfødte <i>Tetanus & Trismus neonat.</i>	11	10	43	64	60	76	86	70	64
Nyfødsbetændelse <i>Pneumonia neonatorum</i>	10	28	62	100	98	104	89	105	130
Gigtfeber <i>Febri rheumatica</i>	542	1 233	2 271	4 046	3 794	3 334	3 660	3 952	4 336
Krupus Lungebetændelse <i>Pneumonia cruposa</i>	604	1 118	2 530	4 252	4 309	4 735	5 673	5 745	6 253
Akut Brystkatarr <i>Tracheo-Bronchitis</i>	7 197	27 713	45 001	79 911	72 416	70 661	78 288	71 822	56 955
Katarr. Lungebetænd. <i>Bronchopn. & Bronch. cap.</i>	2 044	6 717	14 648	23 409	20 709	21 579	23 788	23 259	19 488
Almindelig Halsbetændelse <i>Angina tonsillaris</i>	10 182	20 744	26 484	57 410	53 600	43 767	44 396	49 227	59 702
Indenl. Koleræ og akut Diarré <i>Chol. & Cat. int. acut.</i>	3 136	10 436	14 503	28 075	34 131	24 361	20 183	22 202	25 571
Gonorré <i>Gonorrhœa</i>	6 737	4 467	1 428	12 632	11 822	11 050	11 115	10 466	11 182
Venerisk Saar <i>Ulcus venereum</i>	153	118	17	288	266	306	404	502	772
Erhvervet Syfilis <i>Syphilis acquisita</i>	1 557	694	218	2 469	2 133	2 075	2 326	2 466	3 736
Medfødt Syfilis <i>Syphilis congenita</i>	39	50	43	132	148	137	170	145	219
Fnat <i>Scabies</i>	1 706	1 035	3 529	6 270	5 765	7 562	9 305	11 926	17 049
Drankergalskab <i>Delirium tremens</i>	30	15	12	57	59	61	63	43	51
Akut Børnelammelse <i>Polyomyelitis ant. acut.</i>	7	14	40	61	113	151	76	60	68

¹ Jfr. Lov Nr. 138 af 10. Maj 1925 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse §§ 13 og 24.

Hvilke sygdomme havde befolkningen omkring 1925?

Et sted på Jungshoved (46)

Så mange mennesker bor der på Jungshoved i 2024 - og så mange boede her tidligere.

I Jungshoved Kirkesogn boede der i 2024 746 personer.

Når Vordingborg Kommune offentliggør indbyggertallet på Jungshoved, så er det tallet for hele halvøen Jungshoved inkl. Smidstrup Hovgårde, Lundegård, Egebjerg og Øen Skovhuse. Så bliver indbyggertallet i 2024 målt til 999 personer.

De 999 indbyggere fordeler sig sådan i 2024:

0-2 år 20

3-5 år 18

6-16 år 86

17-24 år 65

25-64 år 487

65-79 år 286

80-89 år 34

90- +år 3

Hvert år fremskriver kommunen tallene i en prognose, hvor man bereg-

ner, hvor mange indbyggere man formoder, der vil bo på Jungshoved f.eks. om 10 år.

I 2034 formoder man, at indbygger-tallet på hele halvøen vil være 951 personer- altså et fald på 48 indbygere.

De 951 indbyggere vil efter prognosen fordele sig sådan i **2034**:

0-2 år	18
3-5 år	21
6-16 år	87
17-24 år	54
25-64 år	435
65-79 år	263
80-89 år	67
90- +år	6

Både de faktiske tal og prognoserne er interessant læsning. Jeg tror, at mange kan have en oplevelse af, at der i dag ikke bor ret mange børn på Jungshoved, og at pensionisterne er i stort overtal. I år bor der på hele halvøen Jungshoved 124 børn og unge mellem 0 – 16 år og 323 personer i eller omkring pensionistalderen. Pensionisterne udgør altså knap 1/3 af alle indbyggerne på Jungshoved.

I værket Trap Danmark har jeg fundet følgende tal for Jungshoved Sogn. Sammenholdt med det tidligere nævnte indbyggertal på 724 i kirkesognet i dag kan man læse, at indbyggertallet i Jungshoved Sogn er gået

markant tilbage de sidste 200 år. Vi skal helt hen til 1801 for at finde noget, der ligner nutidens indbyggertal, men det var en helt anden tid med stor børnedødelighed, sult, krig og fattigdom, så de to tal er ikke sammenlignelige.

Areal i alt 1950: 2293 ha. Befolkning 7/11 1950: 1020 indb. fordelt på 293 husstande. (1801: 769, 1850: 1043, 1901: 1075, 1930: 1124). Efter erhverv fordelte befolkningen sig 1940 i flg. grupper: 715 levede af landbrug m.v., 123 af håndværk og industri, 51 af handel og omsætning, 29 af transportvirksomhed, 22 af administration og liberale erhverv og 100 af aldersrente, formue, pension o lign., medens 5 ikke havde givet oplysning om erhverv.

Rigmor Skade, kontorchef, cand. polit. Trap Danmark

Kildehenvisning til befolkningstallet i Vordingborg Kommune:

<https://vordingborg.dk/>

Media/638543773014320463/

Befolkningsprognose%202024-2035.pdf

Knud Jacobsen

STØT BLADET

Store som små bidrag modtages med TAK
Konto nummer: 6140 0004064737. Skriv BIDRAG på indbetalingen.

Halloween arrangement for Jungshoveds børn på Stavreby havn

Lørdag 26. oktober

28 børn. Lige så mange medfølgende forældre/bedsteforældre. Og et hold meget aktive havnefolk. Det er opskriften på halloween, der holder.

“Line, kom lige ind i Ternen,” blev der råbt, en dag hvor jeg var på vej ned på havnen. Så mig ind i havnens klubhus Ternen, og “sæt dig lige ned, for der er noget, vi gerne vil tale med dig om”.

For Dan, Jan og 2 gange Henning ville bare lige sige mig, at de gerne ville bakke op om halloween-arrangementet. “Hvis du og Sussi laver halloween, så er vi selvfølgelig med”, sagde de. Og det skal jeg love for, at de var - dé 4 og mange flere. Så mens jeg annoncerede arrangementet på Facebook og kørte til Mern med Sofus for at hente græskar hos en utrolig flink bonde, som er ven af Sofus, gik havnefolket i krig med at fordele opgaver og lave forberedelser.

Dan meldte sig til at bage kage og lave pølsehorn. Jan og Per tog sig af at skaffe olietønder og brænde, så børnene kunne holde varmen. Den ene Henning lovede at komme med stemningsskabende skeletrester fra dyr, og den anden Henning udlånte velvilligt sine vaders til planen om at hænge et skelet op over havnebassinnet.

Og min arrangementsmultimakker Sussi stod for slikposer, dåseskum til kakaoen, førstehjælpskasse og 117 andre ting, hun lige kunne trylle frem.

Jeg kunne nævne mange andre ting, såsom Jans sild og ål, der blev røget på havnen på selve dagen til de voksne, uhyggelige kager fra Salli i Roneklint, Jørgen, der dukkede op med et nødtoilet, baronessen fra Jungshoved, der fløj ned og tog plads ved siden af havneskelettet og holdt ham ved selskab hele den tågede nat osv. osv.

Men hovedsagen er de - hold fast - 28 tilmeldte børn, som troppede op på dagen medbringende kæmpe smil, udklædning og ildhu, hvad angik at skære græskar ud. Sjældent er der set så heftig arbejdsaktivitet på havnen af så mange minimennesker.

Så spørger I heksemutter her, så var det en af årets helt store begivenheder. Så det gør vi igen!! Gerne med endnu flere af Jungshoveds børn, børnebørn og barnlige sjæle.

Tak til Ternen og Lokalforum for at støtte arrangementet økonomisk! Og tak til alle jer, der kom!

Line Pedersen

Alle fotos: Line Pedersen

NYT FRA JUNGSHOVED PENSIONISTFORENING

Jungshoved Pensionistforening

Vi er en hyggelig lille Pensionistforening, som godt kan lide hinandens selskab og skabe hyggelige fællesskaber og aktiviteter – kom og vær med!

Vi har haft et dejligt efterår med mange spændende aktiviteter, bl.a. havde vi en sjov og anderledes kørselstour til Samlermuseet Thorsvang, hvor vi havde Høstfest med sensommer sjov. Vi var 45 deltagere, som havde en dejlig dag med lækker buffet og sømands- og revyviser, fællessang og en hel speciel musical banko. Til sidst sluttede vi af med kaffe og kage. Det var sjovt og festligt!

Den 26. september havde vi en fornøjelig bustur til Zen-Garden. Vi var 26 deltagere, og det var en rigtig dejlig tur til trods for kraftigt regnvejr. Vi fik set mange smukke blomster til stor inspiration til vores egne haver – der var mange flotte georginer, trompet blomster og smukke roser. Bagef-

ter indtog vi en god frokost, hvor grin og snakken gik løs, førend turen gik hjemad via Tystrup Bavelse søerne med stop for kaffe og muffins. Tak til alle deltagende for at gøre dagen ekstra hyggelig. Aktiviteter i Jungshoved Pensionistforening i perioden januar til marts 2025:

JULEMARKED

Pensionistforeningen var til stede ved årets julemarked 30. november og 1. december kl. 10.00-15.00, hvor vi solgte æbleskiver og julegløgg, kaffe, te og juice til store og små nisser.

BANKO!

Vi har afholdt sæsonens første banko med nye tiltag, men vi kan være mange flere endnu – Kom frisk den 2. december, 6. januar, 3. februar, 3. marts og 7. april.

GYMNASTIK

Gymnastiksæsonen er skudt i gang med fantastisk fremmøde, kom og vær med hver torsdag fra kl. 10.00-11.00 gratis for foreningens medlem-

mer.

Vores hyggelige aktiviteter der kræver tilmelding, husk at tilmelde dig hos Dorte 24 62 84 48 inden frist under hver aktivitet.

JULEFROKOST

En superhyggelig og fast tradition – julefrokost i Forsamlingshuset. Vi havde vores årlige julefrokost i forsamlingshuset 13. december.

FOREDRAG

Spændende fortællinger om Transsylvanien, fortalt af globetrotteren og rejseleder Peer Faurskov, som tidligere bl.a. har arrangeret og organiseret ture i samarbejde med danske rejsebureauer til kulturområderne: Anatolien i Tyrkiet, Sumatra, Sulawesi og Java. Foredraget er krydret med Peers egne digitale billeder. Kom frisk på Skolen kl. 14.00 den 28. januar 2025 og bliv inspireret til dit eget rejseeventyr Arrangementet koster 50,- inklusiv kaffe og kage. Tilmelding senest 21. Januar 2025.

Din sundhed og egenomsorg – om hvordan du passer godt på dit helbred. Malene Deelee, næstformand i Danske Patienter og Landsformand i Nyreforeningen fortæller giver tips tricks til et godt helbred i hverdagen. Ses vi på Skolen den 6. marts 2025, kl. 14.00? Arrangementet koster 50,- inklusiv kaffe og kage. Tilmelding senest 27. Februar 2025.

FASTELAVN den 25. Februar 2025 kl. 13.00 på skolen. Medbring selv mad, tilmelding senest 21. Februar

2025.

GENERALFORSAMLING

HUSK at sætte kryds i kalenderen! Vores generalforsamling er den 29. april 2025 kl. 16.00 med spisning. Tilmelding senest 23. April 2025.

Har du efter vores spændende år fået blod på tanden og har lyst til at hjælpe med at lave udflugter, eller sidder du inde med en god ide til et foredrag eller aktivitet, høre vi gerne fra dig – måske har du endda lyst til at være en del af vores lille hyggelige bestyrelse, så kontakt os gerne, så vi kan få en uforpligtende samtale, om hvad du har lyst til at lave. I pensionistforeningen vil vi gerne takke for den store opbakning, vi har haft i 2024, det har bare været en fornøjelse at lave aktiviteter sammen med jer. På glædelig gensyn i 2025 hvor vi glæder os til at se kendte og nye ansigter og forsat håber på jeres engagement og deltagelse. Vi er helt afhængige af jeres opbakning for at gennemføre vores aktiviteter og have en velfungerende Pensionistforening.

Vi ønsker jer alle en rigtig Glædelig jul og Godt nytår!

På vegne af Pensionistforeningen

Jette MadsenFormand

Vejrabatter med natur

På en solbeskinnet septemberdag var der aktivitet på Jungshovedvej med vejrabatten og skrænten. Vi var 10-12 aktive, som med le og river fik trimmet skrænten og vejrabatten – og fik kørt græs og andet materiale til Folkeparken, hvor det lige så stille formulerder. Der var sågar overskud til at få indsamlet lidt affald på strækningen! Dejlig afslutning i madpakkehuset med snak, kaffe og kage.

Det er andet år vi slår skrænten og vi synes vi kan se en udvikling i retning af mindre græs og dermed mere plads til blomster og urter. Vi har besluttet at have denne skrænt som testområde, så vi kan sammenligne og se hvor hurtigt det giver værdi for indsatsen. Vi får se...

Blomsterrabatterne i Jungshoved by, som blev udsået med Jungshoved frøblandingen i forbindelse med byfornyelsen har været meget flot i år, med mange forskellige blomster i løbet af sæsonen. Mange nyder det, og der bliver også plukket en buket eller to – helt fint.

I Jungshoved by har vi i år en aftale med Vordingborg Kommune om at de vil slå og opsamle græs og urter i rabatterne. I skrivende stund er rabatterne endnu ikke klippet, men det

sker i løbet af november måned. Når kommunen har været forbi, vil vi efter-slå med le omkring vejtræer mv. hvor kommunens maskineri ikke kan komme til. Så skulle vi gerne få nogle flotte, blomstrende rabatter i Jungshoved by endnu et år.

Mange på Jungshoved slår vejrabatter med plænetraktor og det giver et meget friseret udseende af rabatterne. Når vi slår rabatterne uden opsamling af materialet, er det til stor fordel for græs og til meget stor ulempe for blomster og urter. Det klippede materiale bliver omsat til næring og det kan især græsser udnytte til kraftig vækst, som skygger for andre planter.

Fra undertegnede skal derfor lyde en stille opfordring. Hvis du gerne vil slå rabatterne så vil det være rigtig godt at gøre det med opsamling af materialet. Det skal helst heller ikke slås så tit – faktisk kun 2 gange om året – en gang i det meget tidlige forår inden vækstsæsonen for alvor starter, og så en gang i den sene efterår for at fjerne sommerens tilvækst.

I den første tid er det nok godt med nogle ekstra slåninger – stadig med opsamling, så det kraftige græs kan holdes lidt i ave og der kan fjernes noget næring.

Det opsamlede materiale kan med fordel placeres i en bunke eller dige, som over tid formulder og sågar anvendes som pottemuld.

Vi håber at vi over tid kan få nogle flotte og blomstrende vejrabatter på hele Jungshoved, og det ville være skønt, hvis du ville hjælpe det på vej.

Steen Hansen

Derfor Jungshoved

Hej! Her bor vi på Marienlundsvej nr 1. Vi bor her to familier: Clara, Dane, Aura og Luna og Jesse, Theresa, Frida Lova og Falke. Det er mig Theresa, som skriver dette indlæg. Tak fordi, du vil læse med!

I november 2018 købte Jesse vores grund sammen med en kammerat. Han gav et bud på huset, inden jeg havde nåede at se det i fysisk form, og før vi vidste af det, blev budet accepteret og handlen sat i gang. Det var spændende, men også meget overvældende. Så en mørk efterårsdag satte jeg mig ind i vores gamle folkevogn og tøffede ned mod Jungshoved for at se vores kommende deltidshjem. Sommerfugle fyldte min

mave, da jeg parkerede foran den lange allé og kiggede ned på huset. En mand trådte ud og gik mig i møde. Han så overrasket ud. Sådan som man ser ud, når man bor langt ude på landet, og ikke er vant til, at der kommer mennesker på uanmeldt besøg. "Hej, Jeg ved godt, at det måske lyder lidt underligt, men min kæreste er vist i gang med at købe dit hus, og jeg har ikke engang set det endnu. Må jeg mon kigge lidt rundt?" Spurgte jeg med et imødekommende smil. Det måtte jeg gerne. Huset var enormt. Haven var vild og stor. Der voksede brombærskud og brændenælder over det hele, men der var plads til heste. Og det var nok det vigtigste for mig.

Vi var spændte og fulde af store

drømme, da vi overtog nøglerne til den gamle gård, som emmede af ro, historie og liv. Vi brugte huset som flexbolig og nød at forlade storbyens larm i weekenderne for at vågne op i natur-paradis. Vi brugte vores kræfter på at lave køkkenhave, reparerer gavl, slibe vinduer og bekæmpe brombær. Et år efter fødte jeg en lille pige i vores lejlighed på Nørrebro, og kort efter ramte pandemien os. Det resulterede i, at byen blev et meget kedeligt sted at være, mens landet gav os følelsen af frihed. Vi lagde svesken på disken og tog samtalen om fremtiden, som vi alle vidste, var nødvendig. Det resulterede i, at Jesse og jeg overtog hele huset og købte hans kammerat ud efter halvandet år som bofæller.

I 2020 blev jeg gravid igen, og det gav os det skub, som vi havde brug for,

for at forlade byens summen og brummen. Jesse gik i rede-byggermode og lade timevis af arbejdskraft i at dele huset op i to individuelle lejligheder. Vi havde nemlig ikke lyst til at bo alene herude på landet, men vi ville heller ikke bo side om side med andre, i samme hus. Nej, vi ville gerne have naboer. Tætte naboer. Nogen at dele hverdagen med, at låne mælk fra, lave bål med. Vi ville gerne skabe vores egen lille Bulderby.

Min gode veninde og hendes lille familie flyttede ind kort efter, og i knap 2 år levede vi som naboer. På godt og ondt. For vi fandt ud af, at det ikke altid er nemt at bo i bofællesskabs-konstellationer. Men vi delte mange smukke øjeblikke, og fødte endda vores børn på selvsamme nat med blot en væg imellem os. Det var intenst, følelsesladet og noget, som vi

kigger tilbage på den dag i dag, og ikke kan gøre andet end at smile over. Da vores venner flyttede ud, var vi usikre på, om vi ville prøve at finde en ny familie at bo sammen med. Men det ville vi gerne. For vi var ikke helt færdige med drømmen om at bo flere familier samlet på en grund.

Vi har nu boet sammen med Clara og Dane i halvandet år og er meget glade for vores fællesskab og dynamik. Dane er filminstruktør fra Sydafrika og laver smukke dokumentarfilm. Clara er en dygtig coach og iværksætter, som nu er på barsel. Vores døtre er bedste venner. Og af og til føles livet som ren Morten Koch Idyl. Især når stokroserne blomstrer, og børnene

ikke skændes. Livet på landet byder på lidt af hvert, især i et gammelt bindingsværkshus fra 1800-tallet. Vi keder os aldrig og funderer af og til over, hvad folk i byen dog tager sig til, når de ikke skal luge en køkkenhave, fjerne dræbersnegle, rense tagrender eller slå græs. Hvor må livet dog være kedeligt...

Stjernehimlen er så stor og klar. Stilheden er ren magi. Dyrelivet omkring os føles levende, og vi nyder at kigge ud ad vinduet og se rådyrene rende rundt i haven om morgenen. Af og til drømmer vi om mere vild natur omkring os. Og jeg drømmer stadig om heste!

Det er dejligt at drømme. Og det kan

man her. Pladsen er stor nok og verden føles god. Folk er venlige, og vi er blevet taget godt imod. Vi mærker at vores rødder synker dybere og dybere ned i jorden, og følelsen af at være hjemme lige her på Jungshoved har sat sig fast. Jeg har åbnet mit eget virke som sexolog, kropsterapeut og massør og har efterhånden fået et godt fast klientel i min blå skurvogn. Jesse pendler til København tre dage om ugen, hvor han arbejder som projektleder for MTH Højgaard, og børnene har korte dage i børnehaven. Vores nyeste familiemedlem er en hundehvalp, som hedder Oslo. Han er en modig og kær lille en, som elsker at løbe efter vores høns og slikke børnene i ansigtet, især hvis de har spist noget lækkert.

En stor frygt som mange unge par og forældre kan have ved at flytte fra storbyen, det er den der: "Er der mon nogle cool og ligesindede mennesker? Vil vi mon få nogle nye gode venner?" -tankegang. Vi kendte ingen, da vi flyttede herud. Vores familier bor 1-4 timer væk, og vi havde derfor intet tilhørsforhold til denne smukke halvø. Og det var faktisk lidt angstprovokerende. For både Jesse og jeg er sociale skabninger og har brug for venskaber i hverdagslivet og ikke bare i weekender. Men vi havde ingen grund til bekymring. Der findes simpelthen så mange søde, åbne, kreative og godhjertede mennesker her nede ved Præstø og omegn. Gennem mødre- grupper, børnehavearrange-

menter og god gammeldags banke-på-døren-og hilse-på, har vi fået skabt et stabilt netværk af jævnaldrende medmennesker, hvilket har hjulpet markant på følelsen af at høre hjemme lige her.

Så tusind tak til alle venner, bekendte og venlige mennesker heromkring. I har gjort det let at falde til!

Gode efterårshilsner fra beboerne på Marienlund.

Stillids. Foto Marco Møller ©

Fugle på Jungshoved

Vinteren er sjovt nok en årstid, hvor mange ligger ekstra mærke til småfuglene i haven. Det, selvom vi jo faktisk ikke færdes ret meget derude.

Mange tænker sikkert, at nu er det tid for os at fodre småfuglene. Men i det sene efterår og i starten af vinteren bugner naturen faktisk af føde. Det, til glæde for de dyr og fugle, der ikke er gået i hi eller trukket mod syd. Det er høsttid i naturen! Så det er faktisk slet ikke nødvendigt at fodre endnu.

Det er også nu, at træer, buske og urter skal have spredt årets afkom i form af frø, bær og frugt. Mange planter spredes ved hjælp af bl.a. fugle.

Kernen i nogle bær skal ligefrem igennem en fugls fordøjelsessystem for at blive spire-modent.

Man kan sagtens vente lidt med at finde det købte foder frem. Det er nemlig også interessant at se, hvor de vilde fugle finder deres naturlige foder, synes jeg.

Hvis man vil dyrke/lade gro naturligt føde til fuglene, skal der selvfølgelig være plads til at vilde urter, hjemmehørende træer og buske kan udfolde sig. Det kan være ved at have vilde områder på sin jord, som får lov at være i fred. Den plads har de fleste af os her ude på landet. Det kan bare være nogle få kvadratmeter.

Nogle af de mest værdifulde "foderplanter" kommer som regel

helt af sig selv, da de regnes for almindeligt "ukrudt".

Så den første tid kan man sagtens nyde at iagttage fuglene høste af naturens egne ressourcer. Det er også efter min mening væsentligt mere yndefuldt at se en stillits plukke frø fra tidsel, stæren plukke rønnebær, end det er at se en flok småfugle kæmpe om en bunke solsikkefrø på et foderbræt.

Har man brug for at rydde op, beskære og fjerne ukrudt, er foråret en god årstid.

Ved foderbrætsfodring kan det i øvrigt være et problem, at fuglene spilder den dyrebare tid og energi, der er i de korte vinterdage, på kamp om fodret med de ofte talrige andre småfugle. Foderbrættet kan også være en smittespreder for virus, da der er unaturligt tæt kontakt imellem individerne. Overdreven fodring kan, hvis man er uheldig, lokke rotter til.

Hermed en opfordring til at holde lidt igen med foderet først på vinteren!

Sune Madsen

Nogle af de mest værdifulde træer, buske og urter:

Hyld, røn, eg, tjørn, vilde roser, benved, slåen, tidsel, bynke, brændenælde, melder og vejbred

Læs bladet online

[www. Jungshoved.net/
tidligere numre](http://www.Jungshoved.net/tidligere_numre)

Bladet kan købes i løssalg i gavlen på Jungshoved Skole, i Jungshoved Kirke og hos Boghandleren Tis-sot og Koch. Pris 30 kr.

Foto: Douglas Rissing, iStock

Det amerikanske præsidentvalg

- som oplevet af en dansker bosat i Iowa og med flexbolig i Stenstrup.

Jeg har boet i USA siden 1985, først for at læse til en Ph.d. i buddhistiske studier (med særligt henblik på Kina) på Yale University og senere som professor ved the University of Iowa i Iowa City, Iowa. Men jeg har altid holdt fast ved min danske identitet og har stort set været i Danmark to gange hvert år – i de senere år til Præstøområdet og Jungshoved.

I 2003 flyttede mine forældre fra mit barndomshjem i Nordsjælland til Allerslev, og på den måde kom jeg til at lære den dejlige egn omkring Præstø at kende. I 2011 fik jeg mulighed til at købe et hus i Stavreby på Jungshoved som sommerhus. Det var et smukt og hyggeligt lille hus i en dejlig landsby, men jeg endte med at bruge det meget lidt, fordi jeg alligevel altid boede hos mine forældre i Allerslev, når jeg var i Danmark. Men efter at min far og mor begge var gået bort følte jeg, at jeg havde brug for et større hus i Danmark, og i 2021 købte jeg Toftegård i Stenstrup. Det har jeg været utrolig glad for, det er et

dejligt hus og Stenstrup er et meget hyggeligt sted med vældig godt nabo-skab.

Som dansker i USA er der mange ting som må undre, selv efter mange år her; så som den amerikanske uvillighed til at regulere militæragtige skydevåben, til trods for gentagne massemord på skoler og lignende, et meget hullet socialt sikkerhedsnet og manglende national helbredsfor-sikring, et skattesystem hvor velhavere som Donald Trump stort set kan undgå at betale skat, og et stift valgmandskollegiesystem, som gør det muligt for en kandidat med færre stemmer end rivalen at vinde et valg (som da Trump blev præsident i 2016 med 3 millioner færre stemmer end Hillary Clinton).

Efter dansk lov kan man som udlandsdansker ikke stemme ved danske valg, og selvom jeg har haft et godt liv her USA har jeg ikke haft rigtig lyst til at blive amerikansk statsborger. Men som det kommende præsidentvalg rykkede nærmere, og det blev klart, at Donald Trump ville forsøge at blive præsident igen, besluttede jeg, at nu skulle det være, og i foråret 2023 blev jeg amerikaner (dog uden at skulle opgive mit danske statsborgerskab).

Danmark har jo altid haft tætte kulturelle og politiske bånd til USA, og hvad der sker her har store konsekvenser for hele verden og bestemt også for Danmark. Jeg mener at det

vil blive en katastrofe på verdensplan, hvis Trump bliver præsident igen, og det var i høj grad for at blive i stand til at stemme ved det amerikanske præsidentvalg d. 5. november, at jeg søgte amerikansk statsborgerskab.

For ikke så mange år siden var min hjemstat, Iowa, en svingstat, der ofte hælder til den demokratiske side, og hvor Barack Obama vandt overbevisende i både 2008 og 2012, mens George W. Bush vandt staten med en meget tynd margin i 2004 og 2000. Men Iowa er flyttet meget til højre over det sidste årti; højrefløjsrepublikanere dominerer statsregeringen, og Iowa har nu kun Republikanere i Washington (for ti år siden var halvdelen af repræsentanterne Demokrater). Trump vandt Iowa med næste 10 procent både i 2016 og 2020, og hans stærke populistiske appel til især den landlige del af staten, hvor man har set en økonomisk nedgang, og hvor mange småbyer er blevet affolket og butikker står tomme, har uden tvivl været stærkt medvirkende til at skubbe hele staten til højre.

Så gennem det meste af 2024 har stemningen blandt Iowas Demokrater og alle mine venner her været mørk og dommedagsagtig. Ingen troede på at Biden havde nogen som helst chance for at vinde Iowa, og mange anså det som næsten afgjort, at Trump ville vinde præsidentvalget. Men efter at Joe Biden trak sig og Kamala Harris blev Demokraternes

præsidentkandidat, ændrede stemningen sig ganske dramatisk, og alle os Demokrater og "Never-Trumpers" over hele landet gik fra apatisk depression til entusiastisk opbakning af Harris og en ny (dog forsigtig) optimisme. Iowa er måske den stat, hvor "Harris effekten" har været mest markant: meningsmålinger viser, at mens Trump i juni 2024 førte i staten med 18 procent over Biden, førte han i oktober med kun fire til fem procent over Harris. Det er nok ikke fordi entusiasmen for Trump blandt Republikanere er faldet særlig meget, men Iowas svingvælgerne er begyndt at læne sig mere mod Harris, især kvinderne. Det kan måske ikke undre at kvinder, som traditionelt har lænet sig mere mod Demokraterne end mænd har, vil bakke op om en kvindelig præsidentkandidat, men det faktum at Harris er en kvinde er ikke blevet fremhævet særlig meget strategisk af det Demokratiske parti. Trump, på den anden side, har angrebet Harris med mange nedsættende udtryk om som han særligt tit bruger om kvinder, så som "modbydelig (nasty)", "født mentalt handicappet," og "en meget dum person der aldrig ville kunne klare sig blandt verdens (mest mandlige) ledere."

Når dette indlæg læses, har valget fundet sted og en vinder er udråbt. Men i skrivende stund, mindre end en måned før valget, er stemningen i hele USA utroligt spændt og neglebende, med meningsmålinger, der

viser Harris og Trump side om side. TV og sociale medier som Youtube er fyldte med reklamer for både Harris og Trump med aggressive angreb på modstanderen. Demokraterne i Iowa arbejder på højtryk, med postkort kampagner (både for Harris og lokale Demokrater på valg til Kongressen), og især dør-til-dør appeller til Demokratiske vælgere om at love at stemme. Men optimismen vi alle følte da Harris blev præsidentkandidat er blevet erstattet af en stor nervøsitet; ved en sammenkomst for nylig med venner, hvor vi selvfølgelig snakkede om det kommende valg, endte vi med alle at kigge tavst ned i vores ølglas, som om svaret kunne findes på bunden.

Faktisk er dette måske det præsidentvalg i Amerikas historie der er mest polariseret og det der er mest præget af frygt: begge sider er dybt angste for at modkandidaten bliver valgt, og mener oprigtigt at landets og deres egen fremtid er i stor fare.

Trump's kernevælgere, som især er hvide mænd (og især dem med lav uddannelse), føler at de har mistet deres position i samfundet og nu er undertrykt af kvinder. De får at vide at sorte, og illegale immigranter tager deres arbejde. De sætter deres lid til, at Trump vil gøre dem "Great Again." Evangeliske kristne på højrefløjen bakker også op om Trump i den tro, at det er Guds plan at Trump skal udslette de djævelske kræfter, der er ved at ødelægge landet med ugude-

lighed, homoseksualitet, kønsskifte, og abort, og gøre USA til et eksemplarisk kristent land. Mange små og store forretningsfolk stemmer også på Trump, fordi de tror på at han vil sænke skatterne og afskaffe kostelige miljøregler, mens de frygter at Demokraternes Harris vil gøre det modsatte. Der er også dyb frygt blandt Trumps kernevælgere for at Demokraterne (igen!) vil lave valgsnyd og blandt andet atter vil få millioner af illegale immigranter til at stemme på Harris. –At det gentagne gange er blevet bevist, at intet af dette skete i 2020, har ikke gjort nogen forskel.

På den anden side er mange Harris tilhængere motiveret af en dyb angst for endnu en Trump administration, som vi frygter (med meget god grund) blandt andet vil fyre offentligt ansatte som Trump anser for at være illoyale, fylde retssystemet med dybt konservative dommere, tilgodese rigmænd som Elon Musk der støtter Trump, og få katastrofale konsekvenser for miljøet. Trump selv har beskrevet hvordan han vil bruge retssystemet til at gå efter sine modstandere og journalister, der har skrevet om hans løgne, og mange af os frygter for demokratiets overlevelse i USA (Trump har også noget kryptisk lovet kristne vælgere, at hvis han bliver præsident denne gang behøver de aldrig at stemme igen). Samtidig er der en frygt for alvorlige uroligheder, hvis Harris rent faktisk vinder valget; Trump har selv lovet at det vil blive

et "blodbad" hvis han taber (selv om hans talsmænd siger at han mener *økonomisk* blodbad).

Det er stadig mest sandsynligt at Trump vinder Iowa til trods Harris' fremgang her, og til trods for Iowas Demokraters utrættelige kampagne for hende. Og selv om det på nuværende tidspunkt ser ud til at Harris på landsbasis vil få flere stemmer end Trump, kan Trump meget vel vinde vigtige svingstater som Georgia, Pennsylvania, Wisconsin, og Michigan og blive præsident igen. På den anden side kan mobiliseringen af Demokratiske vælgere siden Harris blev præsidentkandidat i sig selv have en stor effekt. I USA er vælgerdeltagelsen typisk lav sammenlignet med de skandinaviske lande (omkring 60% på nationalt plan), og en bare lidt højere vælgerdeltagelse blandt Demokratiske vælgere kan gøre en stor forskel. Jeg vil i hvert fald gøre mit. Og skulle det værste ske, kan jeg jo altid flytte permanent til Stenstrup. Det ville ikke være så dårligt igen.

Morten Schlütter

De små ting. Et efterord om Niels.

Under Niels' sidste tid indlogerede jeg mig i et sommerhus omkring Bøged Strandvej, tæt på, hvor Niels tilbragte de sidste dage. Det er i sigens natur en surrealistisk oplevelse, afskeden. Kaotisk, trist, langsomt og hurtigt. Eftertænksom.

Niels' indhop i mine søskendes og min tilværelse var, som historien går, på grund af en kvinde; vores mor. En akademiker og en klejnsmed, som havde det godt sammen, indtil de ikke havde det godt længere, og det er sådan set heller ikke historien lige nu og her.

Tilbage på Bøged Strandvej stod minderne i kø og klos op ad hinanden om en barndom afbrudt af vores mors død og vores afsked med Strandgården og Jungshoved, men også om, hvorfor denne lille egn med det store hjerte stadig hiver mig så ofte tilbage: Niels, Niels' børn og familie, lyset og vandet. Minder om svedende rapsmarker dukkede op, om at spionere på sommerhusejerne fra toppen af den knejsende blodbøg på Strandgården, om dårlig transportinfrastruktur, som ramte mig som et S-tog, da en skrap sidemodvind rev i cykelforhjulet på "Evhedsvejen", hvor Bøged Strandvej møder Over Lyngen.

Men mine største minder om Niels og denne egn udspringer fra de mindste ting. Meget passende for Niels - i virkeligheden var det de små ting, som gjorde ham til så fint og dybt autentisk et menneske: tusindkunstner, ydmyg og observerende. Niels havde ikke behov for at fylde i et lokale, men han var der, det kunne man mærke.

Når dem, vi holder så meget af, smutter, får man travlt med at huske alle de små ting. Herfra kan vi så febrilsk klæbe os til dem, indtil det en dag bliver vores tur. På Bøged Strandvej klippe-klistrede jeg forskellige hverdagsminder sammen om disse hverdagsstunder fra mine mange besøg.

Dagen ville typisk starte med, at jeg travede ned ad trapperne om morgenen omkring kl. 8. På Moccamasteren ville Niels have efterladt præcis halvanden kop kaffe. Jeg ville sætte mig i Niels' mors gamle frisorstol og se Niels afslutte 7-kabalen på den stationære. Ikke mange ord ville blive delt. Niels trivedes i tavshed, og det var en ro, som smittede. Tavsheden ville blive afbrudt af mig. Måske ville jeg stille et spørgsmål om ål. Niels ville klukke med maven, som trods tidens tand og kilo formåede at holde sig aerodynamisk. Han ville vende sig mod mig og gestikulere med sin seneskadede og stive langfinger: "I tidernes morgen," ville han starte med.

Niels ville fabulere, fortælle om tilfrosne vintre, hvor tømrere og arbejdsmænd i mangel på arbejde stangede ål gennem isen, og om kogekoner og husmødre, der bragte varm suppe. Niels ville fortælle om somme med blikvand, om lyset fra lanternen, der oplyste det snoede liv blandt ålegræs i det klare vand. Niels ville måske nævne Slimmer-Johannes, og jeg ville notere endnu et kalde-, kæle- eller øgenavn til min samling, der igennem årene blot voksede sig større: Kuglen, Dippedutten, Sandbaronen, Alfalaval, Ståltråden og alle de frække, som bedst gemmes væk fra de bornerte.

Så ville Niels' bror, som altid var mere morgenfrisk, Sofus, ringe. "Er I på vej til havnen?" Vi ville køre forbi piletræsmarken, og jeg ville huske på Nillers' instruktioner om en piletræsfløjte: bedst om foråret, mens barken er smidig og vandholdig.

Vi ville nå Stavreby havn og hilse på det tidlige hold i Ternen, hvor gamle Charles med sixpence i billedrammen hænger troligt som en buddha. Vi ville sejle ud i tavshed, og de to brødre ville sidde sammen ved styrepinden i silhuet fra en fin formiddagssol. Rollerne var fuldstændig fastlagte: Niels i vandet med tunge skridt gennem det bløde bundlag, Sofus tørsko-

et og båd-dirigerende. Jeg ville bare være i vejen. Niels ville efter en dyb indånding trodse tyngdekraften og hive, ja, nærmest smide, kroppen over rælingen og lande lang, som han var. Niels havde mange talenter. Knæ- og hofte-smidighed var ikke blandt dem. Nogle gange ville han selv smile over det komiske udtryk. Altid ville jeg fnise.

Hundestejler, vandmænd og de forbi-strede kutlinger blev frasorteret, og rejerne kom ned i dammen. Klokken ville være slået 10, og det kunne kun betyde én ting: formiddagsbajer. Der ville være sultne måger, Jungshoved

kirke og Slotsbakken agterud. Der ville være ro og tavshed, en tavshed skabt på baggrund af årtiers rutiner og kendskab til naturen. Rutiner og natur, så stærke på disse kanter.

Dagen efter, at Niels åndede ud, gik min søster og jeg ned til vandet ved Jungshoved kirke. Niels var her ikke længere, men vi blev enige om, at han var der alligevel. Det kunne vi mærke.

Af Kristoffer Toft

En kop af sorg
En kop med kærlighed, der aldrig bliver drukket.
Al den øsen.
Al den søben.
Den flyder over i tårer,
Der triller på min kind.
Jeg drukner ikke så længe,
at jeg græder.
Så derfor må jeg gerne svømme i min sorg.
Jeg må gerne dykke ned.
Jeg må gerne bukke under.
Mine tårer er en ventil
for den kærlighed, der bliver ved at øse
ned i den kop, der ikke bliver drukket af mere.
En strøm bliver skabt
Former sig i et vandfald
mine øjne og mine tårekanaler er mit rensningsanlæg som bliver udvidet i
takt med overfloden.
Med tiden skinner lyset i det tomrum, der er blevet udvidet. Floden af sorgfulde
tårer fordamper og bliver ét med himlen og falder ned på jorden igen.
Nye vækster skal gro,
dér hvor der før var oversvømmet.
Takket være de tårer, der faldt ned fra min kind og det lys, du efterlod.

Af Maria Toft

Kunstnere med tilknytning til Jungshoved

Interview med Sofie Hviid Vinther

Skyerne hænger lavt udenfor på denne novemberdag, men indenfor lyser Sofies dejlige latter og livlige gestik min stue op. Sofie er datter af Susanne, som bor i Stavreby. Selv bor hun i Bergen, hvor hun har taget en mester på Kunstsolen i Bergen. Hun har lige været på Fyn og holdt oplæg, og er i Stavreby inden hun vender tilbage til Bergen.

Sofie er født i 1994, og allerede som barn vidste Sofie, at hun ville være kunstner og gik på den lokale billedskole. Som hun siger *"jeg viste en tidlig interesse for det kreative, men det blev en sen introduktion til kunstmuseer."* Studietiden i Bergen var fuld af god undervisning, muligheder for at arbejde i mange forskellige værksteder og gode studiekamra-

ter – herunder kæresten Dan.

Kunstsolen underviser bl.a. i visuelle kunsthåndværk, hvor eleverne udvikler fleksible visuelle færdigheder. Sofie siger, *"jeg ville gerne det hele. Hvis du vil drømme i materialer, skal du vide hvad materialet kan. Tekstilerne er en kombination af, at jeg har nogle færdigheder, og at jeg synes hverdagsmaterialer, som alle kan spejle sig i, er de fedeste - de er ikke ophøjede. Jeg kan godt lide, at man med en installation kan bruge nogle materialer, som er genkendelige."*

Sofie beskæftiger sig meget med selve det at være kunstner, som på samme tid kan være ensomt og kræve at man bestandig er selvpromoverende. Det handler om stædighed, vedholdenhed, hårdt arbejde og om at være en god kollega. Det kræver mod og energi at lave kunst af kvalitet, uden at lade sig distrahere på de dage, hvor selvtilliden synes at hænge på en bøjle.

Som andre kunstnere har Sofie et ønske om, at hendes værker har betydning for andre, at det enkelte værk får beskueren til at se uartikulerede sider af en kendt virkelighed. Man kan sige, at det er det med- og mellem menneskelige, der er i centrum. Sofie siger: *"Jeg har en teori om, hvordan vores hjerner hele tiden bliver opdateret. Alting går hurtigere og hurtigere. Måder at aflæse på er blevet speedet op. Langsomhed er blevet dyrebar. At give sig tid til at gå ind i en tekst, et kunstværk, som man ikke nødvendigvis kan afkode med det samme. Det handler også om, hvordan man som beskuer føler sig talt til, og en god tekst kan som en tillids erklæring give beskueren en åbning ind i værket. Som en ledetråd. Som*

kunstner kan jeg i formidlingen af et værk gå to veje: jeg kan vælge at give noget - eller være ligeglad, være passiv. Jeg går absolut ind for det første, for jeg kan ikke lægge hele ansvaret for at få en åbning ind i værket på beskueren."

Sofie arbejder med installation, tekstil, tekst og publikationer, hvor hun udforsker temaer som tid, arbejde, rutiner, tøj og identitet. Med et tema som *et rigtigt arbejde*, udvikler hun værker med inspiration fra forskellige professioner, såsom uniformer. Hun udvikler også skulpturer, der dikterer pauser og gadgets, som en selvstændig behøver i sin selvstrukturerede hverdag. Og det kræver stor selvdisciplin af være sin egen chef, som Sofie skildrer i digtet her på siden.

Sofie fortæller:

"I min proces stiller jeg spørgsmål omkring hvilke positioner begrebet arbejde indtager i vores hverdag. Er vores funktion og jobtitel knyttet til vores identitet? Hvordan påvirker det vores selvforståelse?"

Jeg undersøger på egen krop tilværelsen som selvstændig og arbejdet som en besættelse, der aldrig forlader os. Jeg vil være en dygtig arbejder. Jeg vil være en dygtig kunstner."

"Skrivning er noget jeg er blevet meget glad for. Der er meget man ikke lærer som kunstelev, for eksempel at man skal kunne formulere sine værker for at søge støtte. Min vejleder så mine tekster, og syntes at de fint reflekterede mit arbejde, min tvivl, stress, succeser, præstationsangst, osv. Jeg har ikke et stort ordforråd eller akademisk sprog, men pludselig blev det at skrive sjovt. Det har åbnet noget. "

EN CHEF OG EN ANSAT

jeg er min egen boss
det giver mig en mulighed
for at være den chef
jeg altid har drømt om at have
man skulle tro
at det ville være den bedste chef
man kunne tænke sig
men jeg kan ikke lide mig
når jeg om og om igen
overbeviser mig selv om
at jeg må blive ved
når jeg siger til mig selv
det skal gå hurtigere
det skal gøres bedre
grundigere
med mere umage
når jeg siger
det langt fra er godt nok
det må laves om
når jeg altid finder fejlene
selvom jeg har gemt dem pissegodt!
SÅ FYR MIG DOG
jeg fyrer mig selv her anden dag
og genansætter den næste
fordi jeg er uundværlig i min business

Fortsættes næste side

Jeg tager mit arbejde på
I put on my work

giver bekymringerne varmt vand og sæbe
giving the worries hot water and soap

I galleri Christinegaard, Bergen, udstillede Sofie tidligere i år et stillestående fabrikslandskab, hvor de besøgende blev introduceret til *Fresh Sweat* og *Towel Ties* - produkter udviklet til synliggørelse af det arbejde, der ikke kan måles i sved og pletter på tøjet. Sveden som det usynlige. I kassen er der små sprayflasker med frisk sved man kan tage på. Udstillingen indeholder også videoen *Opvasken*: en fortælling om en kunstner, en opvasker og et arbejdsstamtræ. Videoen blev købt af kunstmuseum KODE i Bergen.

I *Soft Galleri* i Oslo kunne man i 2023 se Sofies soloudstilling *I AM A BODY I AM A FACTORY*, hvor man ser tre uniformer *THE CARRIER*, *SLEEVES OF THE DAY* og *GO ON GO HOME*, tre interaktive skulpturer *VAGTSKEMA*, *SPOR* og *PILEN* samt publikationen *EN BOG EN KROP EN FABRIK*

Jeg spørger: "hvorfor ærmer"? Og Sofie svarer, "det var bare et tema et stykke tid. Det er der vores hænder stikker ud. Uanset hvad vi laver, er det hænderne der er vores første værktøj. Ærmer som forlængelse af hænder. I min seneste udstilling arbejder jeg med al det arbejde der ikke kan ses, det administrative, rastløse hænder. Når min mor og jeg begge sidder og strikker samtidig, er hjernen og hænderne blevet enige om at slappe af."

Slips?

Sofie har læst sig frem til, at slipset for flere hundrede år siden var en del af en koreansk militæruniform, hvor det var en form for svedeklud. "For mig er slipset et symbol på nogle der har mange penge, magt, noget eksklusivt. Det er interessant, hvordan kroppen interagerer med f.eks. et slips der er 22,5 meter langt - hvor kroppen er målestokken. Vores tryk ligger i det konstante – mens al det udenfor forandrer sig hele tiden."

UN TIE er et slips, der med sine 22,5 meter nedsætter tempoet under iklædning og afklædning, og dermed tvinger opmærksomheden hen på overgangen fra arbejde til fritid og omvendt. *UN TIE* var en del af udstillingen *GIVE ME A BREAK* på Isotop i 2023.

Foto: Dan Brown

Efter studietiden tog Sofie beslutning

om, at nu ville hun leve af at lave kunst, slut med at arbejde i serviceerhvervene for at tjene til dagen og vejen. Arbejdslegaterne var opbrugt efter uddannelsen, og for at finde ud af, hvordan man kan overleve OG lave kunst, begyndte hun at byde ind på offentlige kunstkonkurrencer. Sofie fortæller glad, at hun har vundet en offentlig konkurrence om et mindesmærke for den prisbelønnede forfatter Torborg Nedreaas (1906-1987), en af 1900-tallets største norske forfattere, kendt for sit samfundsengagement <http://torborgnedreaas.no>.

Skulpturen skal opsættes i den park, som Sofie i studietiden dagligt gik igennem. 13. november blev det afsløret, at Sofie er vinder af konkurrencen, som bliver 3 meter lang og 60 cm høj. Vi taler om, at mange mennesker hver dag vil se skulpturen når de går forbi, om hvordan en form kan bevare sin visualitet, være langtidsholdbar og ikke bare udtryk for en tidstrend.

foto: Bergen Tidende 14.11.24

Torborg Nedreaas berører kontroversielle emner i sine værker, f.eks. abort. Skulpturens udformning med hænder refererer til, at Torborg Nedreaas havde en baggrund som pianist, derfor den elegante hånd, mens den anden hånd, der søger ned i jorden, refererer til en af forfatterskabets specifikke og meget smukke noveller ”Livets potet”, hvor en kvinde under krigen dyrker kartofler på en nedlagt petanquebane for at overleve.

Torborg Nedreaas

Foto Alchetron, The Free Social encyclopedia

Sofie synes at det som kunstner er spændende med en bunden opgave, for materialet ligger der allerede. At skulle distancere sig fra sig selv i formidlingen af en anden kunstner. *”Når den er færdig, forhåbentlig om et års tid, vil jeg være blevet klog på mange ting, både rent teknisk/fagligt og på selve den kunstneriske proces. Det bliver også spændende at se, hvordan skulpturen bliver modtaget.”*

Fortsættes næste side

Jeg ønsker Sofie al mulig held og lykke med projektet og med karrieren fremover - hun bliver spændende at følge.

Kirsten Thomsen

Sofies hjemmeside: <https://sofiehviidvinther.com/>

hvor man også kan se et imponerende CV

Et Mantra

Succeserne findes
i hovedet
på atelieret
i mails
på udstillingssteder
Succeserne findes
de kan være usynlige
de kan gemme sig
spille kostbare
og komme for sent
de kan forklæde sig i hjertebanken
være begrænsede af tid
og minimeret af økonomi

Succeser findes
også når du sidder hjemme
spiser grape
fuld af selvhad
grundet misundelsen på din kollega

(Fra publikationen: En bog, en krop, en fabrik, 2023)

Julesange og krybbespil

Når dette blad udkommer, er vi langt henne på efteråret. Der er ikke så mange blade på træerne, vind og regn rusker i os, og måske får man ordnet de sidste ting i haverne. Og vi nærmer os julen. Julevarerne kommer på butikernes hylder, byernes hovedgader sætter julebelysningen op, og man forbereder sig på de traditioner, man skal til eller selv har.

Julens sange

Og ud af radioens, mobiltelefonens og ikke mindst butikernes højtalere hører vi et væld af julesange. Og det er næsten de samme hvert år. For det er svært at lave et nyt julehit. Og derfor hører vi igen, igen: 'White Christmas' i utallige versioner, 'Last Christmas' med Wham, Maria Carey's 'All I Want for Christmas' og mange flere. Og altså mange af dem på engelsk, for disse engelske sange er på mange måder blevet vores foretrukne lydta-

pet. Og – det skal også nævnes – der er selvfølgelig de danske og uopslidelige juleklassikere, som MC Ejnars 'Det' jul, det' cool', 'Søren Banjomus' og andre.

Og om alle disse eksempler gælder det, at de er gamle – 30 og 40 år eller endnu ældre, som 'White Christmas', der er fra krigens tid. Og den danske sang 'Det' jul, det' cool', som ellers virker så moderne, den blev et hit i 1988, for 36 år siden!

Noget tyder på, at disse gamle sange er svære at konkurrere med, for det er svært at finde på nyt. Vi foretrækker de gamle sange, også selvom de ikke altid har så meget med jul at gøre.

Ofte handler de om at få den eneste ene, den udkårne, i 'julegave'. Det ligger i titlen på 'All I Want for Christmas is You': På dansk noget i retning at: 'Alt hvad jeg ønsker mig til jul – er dig!'. Underholdende er det, det hyg-

ger, også selvom det er tyndt, og egentlig fuldstændig tømt for julebudskabet.

Julens krybbespil

Men en anden sejlivet juletradition er de julekrybber, som folk har liggende på loftet eller i skabe. Der er mere 'jul' i dem. De bliver trukket frem og gjort pænt i stand, sat op i stuerne, eller i mange kirker, og vores graver i Allerslev kirkes, Leo, har altid en julekrybbe, han tager med i juledagene i kirken.

Det er særlig en tradition i de katolske lande, hvorfra skikken stammer, men som med tiden har bredt sig verden over. Krybben med Jesusbarnet, Jomfru Maria, Josef, hyrderne, de hellige tre konger, og ofte et væld af andre figurer varieres rundt omkring på utallige måder. Og de får gerne deres lokale islæt.

I Betlehem, hvor det hele som bekendt begyndte, der har man en naturlig tradition for at skære julekrybber af oliventræ.

I Irland går man ud og finder træet i skovene, og man giver sceneriet med den hellige familie en lokal kolorit, som om Josef og Maria var irske bønder, der omgav sig med gæs og høns. I Lapland er det rensdyrene, som kigger ind til det nyfødte Jesus-barn, og stalden er ikke bygget af sten fundet på en mark. Nej, det er naturligvis

et telt, for samerne er oprindeligt et nomadefolk, hvor de flytter sted alt efter rensdyrenes vandringer. Og samerne flytter med, og husker deres telte.

Tager man sydpå til Peru, f.eks., kommer de hellige tre konger ridende på lamaer, og ikke hverken heste, æsler eller muldyr eller kameler.

Og rundt omkring i verden opføres der krybbespil i skolerne, hvor børnene agerer Jomfru Maria, Josef, de hellige tre konger, hyrder osv. Som det ses her på billedet.

Krybbespillet er en gammel historie

De første kendte krybbespil går tilbage til Greccio i Italien, hvor den hellige Frans af Assisi, der levede fra 1181-1226, arrangerede et krybbespil med levende figurer, der opførte spillet om barnet, der blev født i en stald og lagt i en krybbe. Frans af Assisi grundlagde en tiggerorden, og hans krybbespil tog udgangspunkt i fattigdom, ydmyghed og uskyld.

Omkring 100.000 pilgrimme besøger stedet årligt, og særligt i julemåneden.

I Rom er der tradition for, at byen hvert år opstiller byens største julekrybbe på Den spanske Trappe i byen. Det er også i Rom, vi finder et museum for julekrybber. Samlingen tæl-

Kirke og menighedsråd

Fresco af Frans, der laver den første julekrybbe.

ler flere end 3.000 julekrybber og figurer.

Den dybere mening med krybbespillene er at pointere, at Jesus blev født, som var han ethvert andet drengebarn. Men at det altså også her er tale om Guds søn og at hans mor er Maria. Forbindelsen mellem himmel og jord, mellem det guddommelige og det, kan næsten ikke udtrykkes mere tydeligt.

Jesu fødsel og liv i denne verden er ikke en overnaturlig hændelse, men en begivenhed i menneskers liv og historie. En begivenhed, som bærer på et budskab om Guds nærvær i menneskers liv.

Det er det, som B. S. Ingemann tænker på i sidste vers af hans julesalme 'Dejlig er jorden' om englens sang for hyrderne:

'Fred over jorden

Menneske, fryd dig,

Os er en evig frelser fød'.

Alle ønskes en glædelig jul og et godt nytår

Torben Møllenbach

Fra en fransk tidebog. Den latinske tekst i båndet øverst lyder på dansk: 'Ære være Gud i det højeste og på jorden'.

Områdets nye opdeling

Hvis du den seneste tid har passeret forbi Jungshoved Kirke, vil du sikkert have bemærket, at Slotsbanken er blevet mere synlig, at vandhullet nord for kirken er blevet rensat op, ligesom området øst for kirken er nyharvet, og grønne spirer er vokset frem.

Dette og meget andet er et resultat af et naturgenopretningsprojekt, som Allerslev-Jungshoved Pastorat er i gang med at gennemføre i samarbejde med Nysø Gods, WWF Verdensnaturfonden og finansieret af Topsøe A/S.

Vordingborg Kommune har støttet op om projektet, som blev igangsat 25. september 2024 med deltagelse af bl.a. borgmester Mikael Smed.

Naturprojektets baggrund

Siden Jungshoved og Allerslev sogne i 1970 blev forenet til et pastorat, har sognepræsten boet på præstegården beliggende i Allerslev, og Jungshoved præstegård blev frasolgt i 1992; men det meste af præstegårdsjorden forblev kirkens ejendom. Det drejede sig

Kirke og menighedsråd

Matrikelkort over området før mageskift

om ca. 6 ha dyrkningsjord og ca. 3 ha strandeng beliggende umiddelbart vest for Stavreby, som har været bortforpagtet til konventionel landbrugsdyrkning.

I forbindelse med en forestående forlængelse af denne forpagtningsaftale var der fra 2019 drøftelser i det daværende Jungshoved Menighedsråd om, hvorvidt dette areal kunne anvendes til et andet formål som f.eks. udlægning til rekreativ vild natur. En diskussion, der bl.a. opstod på baggrund af Folkekirkeens egne ønsker om at bidrage til den grønne omstilling.

Da Jungshoved Kirke ligger et stykke fra præstegårdsjorden omgivet af

dyrkede marker ejet af Nysø Gods, fødtes ideen om, at Jungshoved Kirke ville kunne tilføjes en stor herlighedsværdi, såfremt, kirkens egne jorde "kunne flyttes" ned til kirken. Sammen med Kirkehaven, Slotsbanken og de tilstødende strandenge vil der kunne dannes et væsentligt rekreativt område, der med den rigtige drift kunne forøge områdets naturmæssige værdi.

Da en sådan løsning ville kræve et magelæg med Nysø Gods, blev der taget de første indledende drøftelser med Nysø, der ikke var uvillig til at se på eventuelle forslag, forudsat at Nysø også kunne se en fordel heri.

Imidlertid kom Corona epidemien,

ligesom der i 2020 skulle vælges et nyt Menighedsråd, og ideen endte med at blive givet videre til det nye Menighedsråd.

Naturprojektets tilblivelse

Det nye Menighedsråd, der blev valgt i 2020, besluttede sig for at fortsætte med ideen om at gennemføre naturgenopretningsprojektet. Derfor nedsatte Menighedsrådet i 2021 en arbejdsgruppe under ledelse af den nye formand, Kirsten Thomsen, og hvori der også blev inddraget eksterne medlemmer, nemlig Jørgen Sandby, der repræsenterede Jungshoved Miljøgruppe, og Bjarne H. Sørensen, der havde siddet i det tidligere menighedsråd og nu repræsenterede Naturudvalget under Jungshoved Lokalforum. Da kirkejorden formelt ejes af Præsteembedet ved Allerslev og Jungshoved Pastorat, har Allerslev Menighedsråd også deltaget.

Arbejdsgruppen nåede i 2022 til enighed med Nysø Gods om et maglelæg, hvor Nysø overtog Kirkens ca. 6 ha dyrkningsjord vest for Stavreby mod at afgive ca. 4 ha dyrkningsjord øst for Kirken og ca. 4 ha strandeng øst for Slotsbanken.

Menighedsrådet fik opbakning og godkendelse til at gå videre med projektet af Vordingborg Provsti, Roskilde stift, Kirkeministeriet og Kirkens Grønne Omstilling. Desuden var der

også stor opbakning fra Vordingborg Kommune, herunder borgmesteren og det såkaldte §17, stk. 4-udvalg.

Når projektet er realiseret, skal kirkens arealer plejes ved afgræsning med kreaturer på samme måde, som det sker f.eks. omkring Jungshoved Nor i Ræveholmsmosen og på strandengene på Nyord.

Naturprojektets finansiering

Den første ansøgning om støtte til finansiering af projektet blev afsendt til Den Danske Naturfond, der desværre gav et afslag; men heldigvis havde Jørgen Sandby en god kontakt hos WWF, der viste stor interesse i projektet, hvorfor Anne-Kristine Sverdrup fra WWF også kom ind i arbejdsgruppen.

På basis af et projektforslag "Habitatforbedring omkring Jungshoved Kirke" besluttede WWF i slutningen af august 2024 at støtte projektet med 450.000 Kr., som er finansieret af Topsøe A/S.

Naturprojektets formål og indsatser

Hovedformålet med projektet er at forbedre vilkårene for områdets dyr, fugle og planter ved at forbedre de eksisterende habitater og skabe en bedre sammenhæng i områdets eksisterende kystnatur. De habitats forbedrende indsatser finder primært sted:

1) på strandengene særligt for de fugle, der allerede lever i området, som f.eks. på de nærliggende strandenge på Nyord og Ulvshale, bl.a. brus-hane, alm. ryle, stor kobbersneppe, klyde og diverse terner

2) i vandhuller og sjapvandsområder særligt for tudser, frøer og padder samt for de meget truede brakvandsrovfisk, aborre og gedde, der forhåbentlig stadig overlever i de eksisterende vandløb og vådområder i området og gøres ved:

1. at udtage de ca. 4 ha dyrkningsjord og konvertere til naturarealer ved tilsåning med lokale naturfrø
2. at genskabe 3 søer/vandhuller samt våd- og sjapvandsområder
3. at rydde tagrørsskov og buskopvækst
4. udtynding af vegetation og læhegn samt fjernelse af rosa rugosa
5. indhegning af de to projektområder, også ud mod Bøgestrømmen
6. at iværksætte en drift, der sikrer varieret og tuet vegetation med forskellige vegetationshøjder, i.e. afgræsning med kreaturer

Hele området, der er fredet, ligger

inden for et Natura 2000-område og indeholder flere naturtyper, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3. Derfor har Vordingborg Kommune været ansøgt om en række tilladelser, f.eks. til oprensning af vandhuller. Vordingborg Kommune har været meget samarbejdsvillig både med en hurtig sagsbehandling og ved at have stillet de udsåede lokale naturfrø til rådighed.

Selve entreprenørarbejderne er udført af firmaet Stub og Gren, der efter at have vundet en udbudsrunde, var meget hurtige til at mobilisere og igangsætte arbejderne.

25.9. blev Jungshovedboerne inviteret til at være med til at bredså arealet.

Mange meldte sig, og det blev en dejlig dag, hvor der efter såningen var frokost. Senere på eftermiddagen var der reception med deltagelse af bl.a. godsejer Marianne Stampe Holst, Nysø gods, Vordingborgs borgmester, Sekretariatslederen af Folkekirkens Grønne Omstilling, Leder af Verdensnaturfondens afdeling i København samt en repræsentant fra Topsøe, der jo har doneret projektmidlerne. De var også alle ude at bredså.

Offentlighedens adgang til Projektområdet

Projektområdet omfatter 2 arealer, der ikke er direkte forbundne. Offent-

ligheden vil på eget ansvar have adgang til begge områder mod at observere den fornødne respekt for både dyr, fugle og planter, herunder de græssende kreaturer. Begge folde, der vil blive indhegnede, vil være forsynet med smæklåger og led.

Området mod øst, der består af strandeng, vil have adgang fra Gadekæret/Branddammen i Stavreby via en trampesti på markvejen i skellet mod Præstegården. I den vestlige ende af denne strandeng går folden helt op til Stavreby Strandvej.

Området øst for Kirken, der består af både strandeng og overdrev, vil have adgang fra Hovmarken og fra Slotsbanken.

Naturprojektets formidling

Jungshoved Kirke med sin smukke placering og en af Sydsjællands smukkeste udsigter fra Slotsbanken over Bøgestrømmen sammen med hele områdets kombination af natur og kulturarv gør, at Menighedsrådet ønsker at styrke formidlingen af dette enestående sted - både kirkens bidrag til den grønne omstilling og at sætte større fokus på stedets kulturhistoriske betydning.

Formidlingen vil ske både med fysiske oplysningstavler, brochurer og digitalt på hjemmesider for Jungshoved kirke, Jungshoved lokalforum og Vordingborg kommune samt brochu-

ren og hjemmesiden for Danmarks vejkirker. Derudover vil det være oplagt at formidle erfaringer med den grønne omstilling.

I øvrigt kan det oplyses, at Jungshoved Præstegård oprindeligt lå ca. 75 m nord for Rejsestalden. Denne præstegård nedbrændte desværre i 1718 i præstens forsøg på ved hjælp af ild og røg at blive en stor rotte- og museplage kvit. Sognepræsten flyttede med familie ind i kirkens sakristi; en situation der ikke var holdbar på længere sigt, hvorfor Jungshoved Kirke i stedet blev annekteret af Præstø Kirke.

I 1761 købte Nysø's daværende ejer Geheimeråd Henrik Adam Brockenhuis Jungshoved Slotsbanke, Jungshoved Kirke og de omkringliggende arealer af Kong Frederik d. 5. Og allerede i 1762 stillede Brockenhuis et hus i Stavreby til rådighed for en sognepræst, hvorved Jungshoved igen blev et selvstændigt sogn. Senere i 1781 opførtes en ny præstegård i udkanten af Stavreby, og mon ikke Brockenhuis bare gennemførte et "magelæg med sig selv" og "flyttede" præstegårdsjorden fra den oprindelige placering ved Kirken op til den nybyggede præstegård. Præstegården er renoveret i flere omgange, og Jungshoved Kirke blev overdraget til Menigheden i 1914.

Så dette projekt vil på mange måder

Kirke og menighedsråd

bringe dele af området øst for Kirken tilbage til situationen i Middelalderen; dog var det dengang ikke overdrev, men her lå "kirkebyen".

Efterskrift

Projektet begyndte med ca. 9 ha - 6 ha dyrkningsjord og 3 ha strandeng. Det endte med ca. 11 ha rekreativ vild natur - 4 ha dyrkningsjord og 7 ha strandeng, hvor dyrkningsjorden er blevet taget ud af drift og omlagt til naturareal.

Den Danske Folkekirke er med sine ca. 11.000 ha jord Danmarks tredje største jordbesidder, så projektet her på Jungshoved, der kun udgør ca. 1 promille af Folkekirkens samlede arealer, er ganske vist af en megen beskeden størrelse; men det skulle efter sigende til gengæld være det første naturgenopretningsprojekt af denne art, som har fundet sted i Folkekirkens regi. Og da Folkekirken også ønsker at bidrage til den Grønne Omstilling, kan projektet forhåbentlig være inspirationskilde til flere og større projekter både nationalt og lokalt.

Omkring Bøgestrømmen og Jungshoved Nor er nye naturgenopretningsprojekter i støbeskeen, bl.a. hos Oremandsgaard, og Den Danske naturfond har allerede støttet Ræveholmsmosens 12 ha. Måske kommer der i fremtiden flere projekter til, så der

her i området kan skabes flere sammenhængende arealer med vild natur – ja måske kan det en dag endda blive til "Naturpark Gøngernes Land".

Bjarne H. Sørensen, Stavreby

Foto: Annemette Elbrønd

Kirke og menighedsråd arrangementer

Søndag 26. januar kl. 15

**Koncert i Jungshoved kirke med
Erik Grip & Henrik Gunde**

Gratis adgang, men kom i god tid

Tradition og nærhed, samt kærlighed til eksistens er kernen i Erik Grips og Henrik Gundes musikalske samarbejde. Oplev Erik Grip og Henrik Gunde opføre sange af Jens Rosendal i en poetisk og kraftfuld forestilling, der både er rørende og smuk.

Torsdag 20. februar kl. 19-21 i Rejsestalden

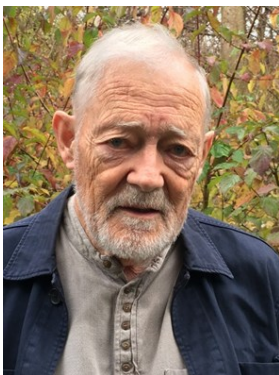

Foto: Hans Christian Jacobsen

Dialogmøde med Ole Johannes Hartling

Død, sorg og etik

Vi har en vished om, at vi skal dø. Men det kræver eksistens at kunne tænke på sin egen ikke-væren. Det bærer derfor umuligheden i sig. Men når vi møder døden hos dem, vi holder af, protesterer vi mod den og mærker samtidig, hvor forgæves vores protest er. Vi vil gerne have magt over liv og død, og når vi erkender, at det har vi ikke, vil vi i alle fald gerne bestemme hvornår – det efterlader en forestilling om magt i magtesløsheden.

Det er en privatisering af etikken, der af natur aldrig er privat, når mennesket mener, at dets livsbane er styret af egne valg i modsætning til de mere ustyrlige mellem menneskelige relationer.

”Et af tidens credoer er: ’Hvis det er rigtigt for mig, så er det rigtigt!’” siger Ole Hartling. Ole Hartling har i mange år markeret sig som en stærk modstander af aktiv dødshjælp. Det, der udtrykkes som et velovervejet ønske, når en person beder om dødshjælp, kan lige så vel være et spørgsmål: ’Må jeg være her lidt endnu, sølle, elendig og byrdefuld, som jeg er?’. Ole Johannes Hartling blev uddannet læge i 1972 og har i mange år formidlet om sorgens og dødens etiske dilemmaer. Han var formand for Det Etske Råd i 2003-2007.

Gratis adgang, alle er velkomne

Kirke og menighedsråd arrangementer

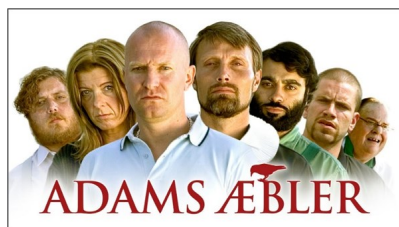
Torsdag 27. februar kl. 19-20

**Aftengudstjeneste i Jungshoved kirke
tema: foråret**

Aftengudstjenesten er et åndehul i en verden med støj og uro. Det er en kortere gudstjeneste, med plads til musikken, sangen, bønner og egne tanker i det smukke kirkerum.

Lad aftenfreden sænke sig i dig, tænd et lys og få et ord at gå hjem på.

Efter gudstjenesten er menighedsrådet vært ved et mindre traktement med kaffe og kage. Alle er velkomne

**Torsdag 20. marts kl. 18- 21
i Rejsestalden**

Filmaften

Efter filmen serveres et let måltid mens vi samtaler om filmen

Godt og ondt støder sammen, da nynazisten Adam idømmes samfundstjeneste hos præsten Ivan, en ukuelig og positivt tænkende idealist, hvis kirke er et kollektiv for forbrydere. Ivan ser det som sin fornemste opgave at hjælpe sin næste, også dem, der er faldet helt uden for samfundet – de skrappelløse, uden moralsk kompas. Men Adam og de andre slanger i paradiset gør alt for at spolere en gode stemning i Ivans æblehave.

Arrangementet er gratis, men tilmelding nødvendig til kirstenthomsen1@outlook.dk

Kirke og menighedsråd

**Søndag 11. maj kl. 15 koncert i
Jungshoved kirke**

Med det irske band Tradish,
www.tradish.dk

I året 2025 fejrer det irske band Tradish at de igennem 15 år har optrådt på hundredvis af scener på tværs af Europa. Bandet har mødt og gæstet et publikum, der værdsætter den åbne og personlige tilgang til den traditionelle irske musik, som kendetegner bandet. Som en del af den levende irske musiktradition, spiller Tradish sig ind i en spændende og livsberkæftende blanding af det gamle og

Arrangementet er gratis men tilmelding fra 1.4. til kirstenthomsen1@outlook.dk

Du kan se musikvideoer her: www.tradish.dk/musicvideos.htm

Det nye menighedsråd i funktionsperioden 2024-2028

Formand	Kirsten Thomsen
Næstformand	Hanne Lund
Kirkevæрге	Andreas Axel Eriksen
Kasserer	Maj Brit Honoré
Kontaktperson	Hanne Lund
Sekretær	Kirsten Thomsen

Medlem af præstegårdsudvalget: Anemette Elbrønd og Kirsten Thomsen

Medlem af naturprojektets arbejdsgruppe: Annemette Elbrønd, Andreas Axel Eriksen, Holger Christensen og Kirsten Thomsen

Medlem af arrangementsudvalget: Maj Brit Honoré og Kirsten Thomsen

Kirke og menighedsråd

Foto: Jonas Lysholdt Ejderskov

Jeg glæder mig til at fortsætte som formand for menighedsrådet. De første fire år har været en til tider stejl læringskurve, men nu føler jeg mig godt rustet til at tage endnu en tørn og arbejde videre med de store projekter: naturprojektet på kirkejorden og kirkegårdsrenoveringen. Vi skal også i gang med at installere ny varmekilde i kirken og renovere alterpartiet. Menighedsrådet i perioden 20-24 fik sat sig et varigt spor i form af den smukke nye messehagel, som blev mulig via en donation fra A.P. Møller og hustru Chastine McKinney Møllers fond.

I den kommende funktionsperiode håber jeg, udover arbejdet i pastoratet, også kunne arbejde kirkepolitisk, for det er ingen hemmelighed, at kirken på landet er presset på grund af det vigende befolkningstal, som medfører, at præsten i det enkelte pastorat får stadig flere tjenestesteder. I takt med at gudstjenesterne bliver færre, har Jungshoved kirke prioriteret til stadighed at være synlig via vores arrangementer, og det vil fortsat være en prioritet. Et andet indsatsområde er kommunikation, hvor Bent Pedersen og jeg for et par år siden lavede en ny hjemmeside. Det er vigtigt at holde sognets beboere orienteret om kirken og dens aktiviteter, for at kirken kan fremstå som en aktiv kirke, der er relevant i lokalområdet.

Kirsten Thomsen

Jeg hedder Axel Andreas Eriksen, født 1957. Opvokset, konfirmeret og uddannet (socialpædagog) i Sokkelund sogn (Gladsaxe kommune). Jeg flyttede til Bønsvig fra KBH i 1988. Havde nogle venner her, der banede vejen til Jungshoved, hvor vi fandt det bedste sted på jord. Bønsvigvej nr. 8. Jeg har siden min ankomst hertil, arbejdet 20 år i industrien - maskinfabrik, murerfirma, smedefirmaer og som industrilakerer. De sidste 15 års arbejdsliv har jeg arbejdet som misbrugskonsulent for Næstved Kommune. Jeg har 2 voksne piger, Silja og Sara, der begge bor i KBH i dag. Min kone Karin, pigernes mor, mistede jeg i 2019. Jeg er heldigvis dejlig gift med Lone i dag. Her deler vi grøntsagshaven, vores hund Balder, børnebørn, Pelle og Vilma, familieliv i DK

og Norge, hvor min mor kommer fra. Mine interesser herudover er: naboskab, Repair Café, køre Frø, laver cykler, 2cv'en og alt slags vedligehold på den gammel gård fra 1600-tallet.

Hver gang jeg er kørt hjem til Jungshoved, har jeg altid nydt synet af Jungshoved Kirke, til højre ud over Noret. Det smukkeste syn - og en bevidsthed om, at nu er jeg snart hjemme! Jeg har meldt mig til menighedsrådet, fordi jeg gerne vil give mit bidrag til at vedligeholde og videreføre det, som sognets smukkeste kirke for mig står for. Alt fra dåb til bisættelser, livgivende arrangementer til fordybelse og ikke mindste det store privilegie, det er for mig at kunne deltage i Jungshoved Kirkes Mandskor

---

Annemette Scheibye Elbrønd. Jeg bor med min mand Sten ude i skoven, hvor naturen, og omgivelserne i det hele taget, betyder meget for os begge. Vi har 2 voksne børn, 2 svigerbørn, 5 børnebørn mellem 4 og 9 år, 2 hunde og et par høns. Jeg er 70 år og uddannet i idræt og fysioterapi, samt mangeårig yogalærer. Ud over yogaundervisningen, har jeg i mit arbejdsliv været beskæftiget primært med ældre og sundhed, og jeg har undervist indenfor begge områder.

Som pensionist er jeg aktiv i det praktiske herhjemme, og der er en del at gøre, specielt ude. Kører glad og gerne til København og hjælper med børnebørnene, synger i Præstø koret og deltager i Lokalforums Naturgruppe. Jeg læser en del bøger bl. a sammen med en af Stavrebys læsegrupper.

Som tilflytter – selv om det er ved at være nogle år siden – har det været vigtigt for mig at opnå en følelse af lokal forankring, at høre til.

Jeg har tidligere deltaget i en hel del foreningsarbejde og haft andet frivilligt arbejde, men at være medlem af Menighedsrådet bliver en helt ny slags udfordring.

Der er nogle helt faste opgaver, som skal varetages, og jeg glæder mig meget til det forpligtende arbejde/samarbejde. Både at udnytte nuværende kompetencer og få nye kompetencer og indgå i et betydningsfuldt fællesskab. Desuden ser jeg fastholdelse af kirken på landet, både med de kirkelige ritualer og mere alment kulturelle aktiviteter, som en meget vigtig opgave af betydning for fællesskabet og samhørigheden i sognet. - Så jeg glæder mig til det!

Mit navn er Maj Brit Honoré, og jeg bor i Stavreby sammen med min mand Peter. Jeg er egentlig ikke den helt store kirkegænger, men omvendt kunne jeg heller ikke være foruden kirken. Jeg stillede op til menighedsrådet, fordi det er så vigtigt for især de små lokalsamfund, at der er noget, som kan samle både børn og voksne - unge og ældre. Her på Jungshoved har vi rigtig mange ildsjæle, som spænder vidt over mange forskellige og spændende ting - det vil jeg gerne være en del af, sammen med kirken og det nye menighedsråd.

Jeg hedder Hanne Lund, er 62 år, og valgte i 2015 at flytte til Stavreby sammen med min mand. Til daglig er jeg folkeskolelærer og har været det i mange år. De sidste 9 år i Vordingborg kommune. Jeg nyder livet her på halvøen og er aktiv i det lokale samfund, både i Stavreby Havn, i fælleshaven/ fællesgrønt, i lokalbladet og i en af læseklubberne.

Jeg har to voksne piger og tre herlige børnebørn.

Jeg har med stor glæde deltaget i flere af de mange aktiviteter, som kirken og menighedsrådet har arrangeret, og glæder mig til at være med til at videreudvikle det arbejde, der allerede er i gang, hvor dybde og sammenhængskraft er i fokus.

Messehagelen er vendbar

Den nye messehagel i Jungshoved kirke, sidste kapitel.

Søndag 8. september var der kombineret høst- og festgudstjeneste i Jungshoved kirke. I den smukt pyntede kirke blev messehagelen båret af pastor Torben Møllenbach for første gang. Efterfølgende var der reception i Rejsestalden. Rigtig mange havde fundet vej til kirken, og messehagelen blev meget beundret.

Det var Selskabet for Kirkelig Kunst i København, som stod for at montere og brodere messehagelen, og vi har modtaget denne beskrivelse af brodøse Fernanda Toft-Mendonca:

Mit arbejde med messehagelen til Jungshoved Kirke.

Jeg fik udleveret en 1:1 tegning af en vendbar grøn/rød messehagel af kunstneren Vibe Krogager, som skulle væves af Berthe Forchhammer, samt et stykke Dannebrogslagdug i uld. Det er den første vendbare messehagel, som vi har syet her på Selskabet for Kirkelig Kunst, – det bragte nogle udfordringer med sig: Foeret i en messehagel plejer at være nogle millimeter mindre end yderstoffet, så det ikke hænger og buer forkert. Men hvis jeg lavede foeret, som vi plejer, ville det blive for småt, når messehaglen vendes om på den røde side –

Kirke og menighedsråd

det ville trække den grønne side ud af form. Det var en langsom proces at finde den perfekte balance, så hverken den røde eller den grønne side træk eller hang. Messehaglen har 2 slags mellemfoer: Ramie på den grønne side og silke på den røde. Mellemfoeret giver støtte til broderiet og hold til yderstoffet. Men når nu foeret skulle vendes udad og bruges som yderstoffet 3 gange om året, skulle flagdugen også have et mellemfoer, som kunne stabilisere den og gøre den mindre gennemsigtig.

Inden jeg gik i gang med monteringen, lavede jeg guldbroderiet på brystet. Jeg broderede IHS'en med en fin guldtråd fra Carlihan i Lyon, hvor vi køber al vores guldtråd. Guldtråden består af en "sjæl" i fin silketråd, som er viklet i tynd guldbelagt sølvtråd. Tråden kan ikke tåle at blive stukket igennem stof, derfor bliver den altid fastgjort på overfladen af stoffet med

vokset silkesytråd – teknikken hedder nedlagt syning. Efter jeg blev færdig med broderiet, limede jeg dets bagside med risklister, hvilket er med til at sikre, at broderiet holder sin form i mange år.

Den ene skulder er lukket med fire fine sæt hæfter og maller i sterling-sølv, lavet specielt til Kirkelig Kunst af guldsmed Kasja Gasparski. De er syet fast med knaphulssting i vokset silkesytråd. Som dekoration på den røde side hører der en stola til, som også er vævet af Berthe Forchhammer.

Det var en spændende opgave at være med til at oversætte Vibe Krogagers tegning til tekstil og broderi. Jeg håber, at I vil passe godt på den.

Og det vil vi selvfølgelig.

Receptionen, hvor Vibe Krogager står i midten.

Praktiske oplysninger

Kontakt:

Sognepræst (kirkebogsfører)

Torben Møllenbach, Rekkendevej 39, Allerslev, 4720 Præstø

Tlf. 55 99 60 17 Mail: torm@km.dk

Træffetid alle dage efter aftale

Mandag er præstens fridag

Graver

Poul Hansen, Hovmarken 4, 4720 Præstø

Tlf. 51 14 28 80 Mail: jungshovedkirke@gmail.com

Mandag er graverens fridag

Formand for menighedsrådet

Kirsten Thomsen, Stavreby Strandvej 26, 4720 Præstø

Tlf. 41 41 43 75 Mail: kirstenthomsen1@outlook.dk

Kirkeværge

Bent Pedersen, Jungshovedvej 65 B, 4720 Præstø

Tlf. 24 80 08 32 Mail: bent10101950@gmail.com

Derudover henvises der til kirkens hjemmeside <https://www.jungshovedkirke.dk>

Kirkebil:

Kirkebilen kører til alle højmesser, dvs. gudstjenester kl. 10.30. Er der kun én gudstjeneste i pastoratet (Allerslev og Jungshoved sogne), kører kirkebilen til denne uanset tidspunkt.

Delebussen "Frøen" kører til gudstjenesterne kl.10.30 i Jungshoved Kirke for dem, som ønsker det. Tilmelding er nødvendig på tlf.: 24 80 08 32, gerne på sms, senest på dagen inden kl. 09. Afgang fra hjemmet ca. 9.45, og tilbagekørsel ca. 12.15 (efter kaffen). Pris for kørslen: 0 kr.

Kirkebilen kan også bestilles til alle kirkelige arrangementer i Allerslev Præstegård og Jungshoved Rejsestald. Det koster 5 kr. at benytte kirkebilen, der kører fra begge sogne og fra Præstø. Man skal tilmelde sig dagen før inden kl. 12 hos Dan Taxi, Vordingborg, 70 25 25 25 eller 88 70 06 40.

Praktiske oplysninger

Fødsel: Jordemoderen sender automatisk besked om en fødsel til sognepræsten, som registrerer fødslen og moderen får besked i sin e-Boks. Er moderen gift, registreres manden samtidig som faderen. Er forældrene ikke gift, skal faderen via borger.dk afgive en omsorgs- og ansvarserklæring. Den skal sendes til sognepræsten på en af tre måder: Digitalt udfyldt via MitID på borger.dk senest 28 dage efter fødslen. På papirblanket senest 28 dage efter fødslen. Blanketten kan printes ud på borger.dk Efter afgørelse fra Familierethuset, som er godkendt før barnets fødsel

Dåb / navngivning: Et barn skal have et navn senest 6 måneder efter fødslen enten ved dåb i kirken eller ved navngivning. Ønsker man barnet døbt, henvender man sig til den præst i hvis sogn, man ønsker sit barn døbt. Ved en dåb skal der være en gudmor eller gudfar samt mindst to faddere. Forældrene må gerne være skrevet op som faddere. Ønsker man ikke sit barn navngivet ved dåb, skal man via borger.dk indtaste det ønskede fulde navn for sit barn. Herefter indføres navnet i kirkebog og folkeregister, og man får besked i sin e-Boks.

Dåbsattest:

Kan rekvireres hos den nærmeste sognepræst eller kordegnkontor uanset hvor man er døbt.

Dødsfald:

Besked om dødsfald retter man til sognepræsten, eventuelt via en bedemand. Bisættelse eller begravelse aftaler man med sognepræsten. Ønskes afdødes aske spredt over åbent hav, er reglen, at dette kun kan imødekommes, når der foreligger en underskrevet erklæring fra afdøde eller en tro-og loveerklæring fra nærmeste pårørende

Derudover henvises der til kirkens hjemmeside <https://www.jungshovedkirke.dk>

Dåb

Konfirmation

Bryllup

Begravelse

Foto Henrik Hansen ©

Gudstjenester december-marts

Dato	Søndag	Jungshoved	Allerslev
15. december	3. s. i advent	Ingen Sangaften kl. 19.00	10.30
22. december	4. s. i advent	10.30	Ingen
24. december	Juleaften	14.30	16.00
25. december	Juledag	11.30	10.00
26. december	2. juledag	Ingen	9.00
29. december	Julesøndag	10.30	Ingen
1. januar	Nytårsdag	Ingen	14.00
5. januar	Helligtrekongersdag	10.30	Ingen
12. januar	1. s. e. Helligtrekonger	9.00	10.30
19. januar	2. s. e. Helligtrekonger	Ingen	9.00
26. januar	3. s. e. Helligtrekonger	10.30	9.00
2. februar	4. s. e. Helligtrekonger	9.00	Ingen
9. februar	Sidste s. e. Helligtrekonger	10.30	9.00
16. februar	Septuagesima	Ingen	10.30
23. februar	Sexagesima	10.30	9.00
27. februar		19.00	
2. marts	Fastelavn	Ingen	10.30
9. marts	1. søndag i fasten	10.30	Ingen
16. marts	2. søndag i fasten	9.00	10.30
23. marts	3. søndag i fasten	Ingen	9.00
30. marts	Midfaste	10.30	

Jungshoved kalender: December-Marts

Fr	13.dec.	13.00 Forsamlingshuset. Pensionistforeningens julefrokost, side 26
Sø	15.dec.	19.00-21.00 Jungshoved kirke. Vi synger julen ind
On	18. dec.	13.00 Travetur. Mødested Mislehøjvej 3 Side 7
Ma	6. jan.	19.00 Forsamlingshuset. Pensionistforeningens bankospil, side 26
Ti	7. jan.	19.00- 21.00 Jungshoved skole. Syng sammen aften, side 13
Sø	26. jan.	15.00 Jungshoved kirke. Koncert med Erik Grip & Henrik Gunde, side 60
Ti	28. jan.	14.00 Jungshoved skole. Foredrag om Transsylvanien, side 26
On	29.jan.	13.00 Travetur. Mødested Stenstrup Gadekær, side 7
To	30. jan.	18.00 Jungshoved skole. Spiseklub, side 12
Ma	3. feb.	19.00 Forsamlingshuset. Pensionistforeningens bankospil, side 26
Ti	4. feb.	19.00-21.00 Jungshoved skole. Syng sammen aften, side 13
To	20. feb.	19.00-21.00 Rejsestalden. Dialogmøde v. Ole J. Hartling, side 60
Ti	25. feb.	13.00 Jungshoved skole. Pensionistforeningen. Fastelavn, side 27
On	26. feb.	13.00 Travetur. Mødested Jungshoved skole, side 7
To	27. feb.	18.00 Jungshoved skole. Spiseklub, side 12
To	27.feb.	19.00-20.00 Jungshoved kirke. Aftengudstjeneste over temaet: Foråret, side 61
To	27.feb.	18.00 Jungshoved skole. Spiseklub, side 12
Fre	28. feb	13.00 Jungshoved skole. Pensionistforeningen. Fastelavn. s. 27
Ma	3. mar	19.00 Forsamlingshuset. Pensionistforeningens bankospil, side 26
Ti	4. mar.	19.00- 21.00 Jungshoved skole. Syng sammen aften, side 13
Fr	6. mar.	14.00 Jungshoved skole. Pensionistforeningen. Foredrag: Det gode helbred, s. 26
To	20.mar.	18.00-21.00 Rejsestalden. Filmaften, side 61
To	20.mar	19.00 Jungshoved skole. Generalforsamling Jungshoved Lokalforum, side
On	26. mar.	13.00 Travetur. Mødested Infoskabet i Roneklint, side 7
To	27.mar.	18.00 Jungshoved skole. Spiseklub, side 12
Fr	28.mar.	18.00 Jungshoved skole. Generalforsamling Fritidsfiskerforeningen

